

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX OCTOBER - SPALIO 5, 1995 Nr. 37

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

VĖL PRISIKĖLUSI GYVENTI

Lietuvos Garbės generalinio konsulo Vytauto ČEKANAUSKO
kalba, pasakyta Tautos dienos šventės minėjime Los Angeles,
1995.09.17

Ketveri metai laisvojo pasaulio tautų šeimoje. Tai dar labai trumpas laikas Lietuvos valstybiniame gyvenime. Tačiau vis dažniau pasigirsta balsai reikalaujantys paaiškinimo kur einame ir kur nueisime, kokios Lietuvos mes norime ir kaip ją reikėtų sukurti.

Lietuvos valstybės sąvoka yra sena, siekianti Vytauto Didžiojo laikus. Vytautas faktiškai tapdamas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovu, atvėrė ištisą Lietuvos istorijos epochą. Šiandien ir švenčiame to didžiojo valstybės vyro išgarsintos Lietuvos Tautos šventę, kuri gavo pradžią nepriklausomoje Lietuvoje, minint jo 500 metų mirties sukaktį.

Sakoma, kad istorija tai yra žvilgsnis į praeitį, o pats gyvenimas – tai žmonės. Žvelgiant į Vytautą kaip žmogų, mes galime pastebėti, kaip daug jo asmenybė nulėmė, jog Lietuva pasuko keliu ne į Rytus, bet Vakarų Europos link. Kai kas mano, kad ir be Vytauto taip būtų atsitikę. Deja, istorija liudija visai ką kita, nes po jo mirties Lietuvai išvis nedaug kuo liko pasididžiuoti.

Mūsų tautos istorijoje Vytautas atsiranda bene įdomiausiame jos kryžkelių ir persilaužimų laikotarpyje. Rašytiniai šaltiniai sako, kad Vytautas nepakentė nei minutės neveiklumo. Suvienijęs Lietuvą, su Jogaila sutriuškinęs ordiną, jis rūpinosi ne vien Lietuvos valstybingumo tvėrimu, bet ir valstybės pri-

pažinimu ne tik Rytuose, bet ir Vakaruose. Šiam tikslui pasiekti jis pasirinko keturias veiklos kryptis: garantuoti lietuvių giminės saugumą nuo germanų pasaulio agresijos; išplėsti Lietuvos valstybės sienas į Rytus tiek, kad apglėbtų visas rusų gyvenamąsias sritis; siekti sustvirtinti valstybę viduje, panaikinant visas destruktivias jėgas; ir lietuvių tautą išvesti į visoms Vakarų Europos tautoms bendrą katalikišką kultūrą.

Kaip toli ar arti šių dienų Lietuva yra nuo Vytauto Lietuvos ir jo siekių?

Šiandien sienų garantavimas lietuvių giminės yra reikalingas ne nuo germanų, bet nuo rusiškojo pasaulio agresijos. Išplėtimas valstybės sienų tapo esamų sienų išlaikymo rūpesčiu. Vidinis valstybės tvirtinimas vyksta lėtu žingsniu. Sugrįžimas lietuvių tautos į Vakarų Europą taip pat nėra ką spartesnis. Taigi, kas buvo Lietuvai svarbu prieš 600 metų, su mažais pakeitimais ir prioritetais yra taip pat svarbu ir šiandien.

Deja, šiandieninė padėtis Lietuvoje aiškiai liudija kaip sunku naujai valstybei grįžti atgal į demokratiją, į laisvą ekonominę rinką; kai su laisve tikėtas geresnis gerbuvis dar taip toli, o gyvenimo vargai vis skaudesni. Tad nenuostabu išgirsti ir tokių kalbų, jog anksčiau buvę geriau. Stebina tačiau tai, kad materialinės gerovės akstinas bando pavergti žmogaus protą ir

grąžinti jį ten, iš kur jis tiek metų bandė išsiveržti.

Yra sakoma, jog istorija kartojasi tam, kuris jos niekada nežinojo. Nemanau, kad lietuvių tauta būtų taip greitai užmiršusi paskutinį pusimtį metų praleistų okupanto nasruose. Tad, vietoj žvelgymosi atgal, visos dėmesys ir jėgos turėtų būti skirtos kurti ateitį. Išeivija, kaip ir dauguma Lietuvoje, stengėsi visokiais būdais priartinti valandą, kada lietuvis taps savo ateities kūrėju. Pagaliau ta valanda atėjo nešina ne tik laimės ir džiaugsmo, bet taip pat ir naujų rūpesčių, naujų išpareigojimų sau ir savo kraštui, kuriuos mes čia ir jie ten turime spręsti kartu.

Kelias į Vakarų pasaulį yra siauras ir vingiuotas. Labai lengva dėl takelio išeiti iš kelio. Gi, jungiantis į didesnę tautų bendriją reikia prisitaikyti ir prie jos statomų reikalavimų. Ne visi iš jų vienodai yra mums tinkami arba lengvai priimtini. Lietuva yra asocijuota narė Europos Taryboje. Tokį pat statusą turime ir Europos Sąjungoje. Žiūrime ir į vakarų Europos Sąjungą, neskaitant jau didžiausio troškimo tapti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos – NATO – nare. Beldžiamės ir į kitų organizacijų duris, bet, kaip matome, visa tai turi savo kainą.

Ši kaina tai ne vien tik piniginė, bet ir mūsų valstybės savarankiškumo kaina.

(Nukelta į 5 psl.)

M.K.ČIURLIONIUI - 120

Paminklas M.K. Čiurlioniui Druskininkuose, (Skulptorius – V. Vildžiūnas, architektas – R. Dičius). Alf. Laučkos nuotr.

M. K. Čiurlioni prisiminus

Aš visada troškau, kad žmogus būtų toks, kaip kad aš suprantu, t.y. žmogus, kuris viską jaučia, supranta ir siekia tiesos, gerio ir grožio.

M. K. Čiurlionis

Kviečiu visus į pasaką

Kviečiu,

Kartu išpėju – pasakos nėra...

...Yra tik muzika,

Yra didi daina,

Yra viltis, švelniosios rankos prikelta,

Yra ir skausmas – beribis skausmas,

Yra ir šauksmas šėlstančiosios jūros.

Yra tikėjimas – gilus tikėjimas

Žmogum ir Gyvenimu

Sukvietė mus, gausų būrį, 09. 17d. popietę Algimanto Kezio meno galerija Stiknuose (Stickney) prisiminti ir paminėti M.K. Čiurlionio 120 gimimo metines.

Čia mūsų laukė paruošta M.K. Čiurlionio reprodukcijų ekspozicija, knygos apie jo gyvenimą, kūrybą ir... mažytis siurprizas. Tai Valerijos Čiurlionytės – Karužienės pluoštas prisiminimų, kuriuos 1977 m. įrašė Al. Kezys, jai viešint pas sūnų Chicagoje. Išgirdome įdomų pasakojimą, kurio nei vienoje knygoje nerasime, susipažinome su menininko gyvenimu, žiūrėdami jo sesers, Valerijos, akimis.

"Kastukas mėgo keltis dar saulei netekėjus. Eidavo į laukus, pievas, miškus. Grįždavo jau saulei gerokai pakilus, sėsdavo prie fortepijono ir skambindavo. Atrodo kad tai nebuvo muzika. Tai buvo

tik tai, ką matė ir jautė gamtoje. Skambindavo. O paskui tapydavo, ir vėl skambindavo, ir vėl tapydavo. Tai buvo lyg ir koks nenutraukiamas ryšys, lyg pasaka gamtos, saulės, vėjo, debesų, muzikos ir spalvų.

Dirbdavo Kastukas visuomet vienas, užsidaręs mažame kambarėlyje. Nemėgo trukdomas. Sukabindavo ant sienos keletą kartono lapų, darydavo eskizus. Pradėjęs tapyti viename lape, mintį ar liniją tęsdavo kitame, ir vėl grįždavo prie pirmojo. Taip gimė "Fuga", "Saulės" ir "Pavasario" sonatos. Darbus visuomet užbaigdavo vienu prisėdimu.

Mėgo Kastukas bulvinius blynus, keptus baravykus, stiprią juodą kavą ir... išvykas į apylinkes su visa šeima. Šiose išvykose mėgdavo kurti pasakas. Tai lyg ir būdavo

(Nukelta į 7 psl.)

Minint Gedulo ir vilties dieną 1995 m. birželio 14, prie Politinių kalinių ir tremtinių aukuro Vilniuje kalba prof. Vytautas Landsbergis P. Abelkio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **YYRIAUSYBĖ ŽADA KOMPENSACIJAS ŽEMDIRBIAMS.** "Tam tikru ekonominiu spaudimu gamintojams ir paramą vartotojams" Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius ketvirtadienį spaudos konferencijoje pavadino Vyriausybės nutarimą nuo spalio 1 dienos žemės ūkio produktų importo tarifus sumažinti nuo 35 iki 27,5 procento.

Remiantis su Europos Sąjunga pasirašytu susitarimu, taip bus sukurta "atviresnė politika" žemės ūkio produktams iš užsienio, kalbėjo premjeras. Jo žodžiais, nuostolius žemdirbiams Vyriausybė žada kompensuoti, skirdama daugiau lėšų šiai sričiai plėtoti. Kitų metų biudžete nacionalinės žemės ūkio rėmimo programos lėšos turėtų sudaryti 11 - 11,5 procento viso biudžeto.

• **NORVEGIJOS PARLAMENTARAI MANO, KAD S. KRYLOVO PAREIŠKIMAI "ABSURDIŠKI".** Lietuvoje viešėjusios Norvegijos Stortingo užsienio reikalų komiteto delegacijos nariai "absurdiškais" pavadino Rusijos užsienio reikalų viceministro Sergejaus Krylovo nuogastavimus, kad Baltijos valstybėms tapus NATO narėmis, ši organizacija grėsmingai priartėtų prie Rusijos sienos. Komentuodamas ketvirtadienį vykusio svečių susitikimo su Seimo Užsienio reikalų komiteto nariais rezultatus, Eltos korespondentui sakė šio komiteto pirmininkas Kazys Bobelis.

Šiaurės Atlanto aljansui priklausančios Norvegijos delegatai pažymėjo, kad jų atstovaujamos šalies ir Rusijos bendra siena taip pat pakankamai ilga, bet Rusija iki šiol nėra pareiškusi nuogastavimų dėl grėsmingos NATO kaimynystės.

• **DAILĖS MUZIEJUJE – M.K. ČIURLIONIO TAPYTA TEATRO UŽDANGA.** Rugsėjo 22-ąją, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 120-ųjų gimimo metinių dieną, Lietuvos dailės muziejuje visuomenei pirmą kartą bus pristatyta M.K. Čiurlionio sukurta Vilniaus lietuvių kultūros draugijos "Rūta" teatro uždanga. Parodoje taip pat bus galima pamatyti du Lietuvos dailės muziejuje esančius dailininko paveikslus, – "Audra" ir "Kaukazo kalnai".

Uždangą "Rūtos" teatrui Mikalojus Konstantinas Čiurlionis sukūrė 1909 metais. Tapyti labai didelio formato – penkių metrų ilgio ir trijų metrų aukščio – uždangos dekoratyvines juostas dailininkui padėjo jo žmona Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė.

• **POETAS B. BRAZDŽIONIS – KAUNO GARBĖS PILIE-TIS.** Ketvirtadienį Kauno miesto tarybos neeiliniame posėdyje už ypatingus nuopelnus Lietuvai ir miestui Kauno garbės piliečio vardas suteiktas poetui Bernardui Brazdžioniui.

Poetas Bernardas Brazdžionis, po emigracijos dešimtmečių pirmą kartą aplankęs Lietuvą 1989-aisiais, tapo tų metų "Poezijos pavasario" laureatu, 1994 metais garbės daktaro regalias Bernardui Brazdžioniui įteikė Kauno Vytauto Didžiojo universitetas.

Kaunas dabar jau turi devynis garbės piliečius.

• **ALGIRDAS BRAZAUSKAS APIE VIZITUS Į RUMUNIJĄ IR TURKIJĄ.** Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas, grįždamas iš oficialių vizitų į Rumuniją ir Turkiją, pokalbyje su žurnalistais apgailestavo, jog kai kurios Lietuvos politinės partijos bei jų vadovai savo vidaus problemas laiko svarbesnėmis už Lietuvos nacionalinius reikalus.

Algirdas Brazauskas Rumunijoje su oficialiu vizitu lankėsi šios savaitės pradžioje.

Pasak jo, Rumunijos parlamentinės bei kitos politinės partijos labai ilgam laikotarpiui sudarė koaliciją nacionalinių interesų labui. Respublikos Prezidentas sakė neatmetęs galimybės, kad ir Lietuvoje po kitų Seimo rinkimų gali būti sudaryta koalicinė vyriausybė.

Lietuvos Prezidento vizitas Turkijoje vyko nuo rugsėjo 19 iki 21 dienos. Šios šalies vadovai oficialiai pareiškė remsią Lietuvos įstojimą į NATO.

Algirdo Brazausko nuomone, yra nemažos ekonominio bendradarbiavimo su Turkija perspektyvos. Dėl jų tarėsi kartu vykusi maždaug 40-ties Lietuvos verslininkų grupė.

• **LIETUVOS PARLAMENTARAI IŠVYKSTA Į ET PARLAMENTINĖS ASAMBLĖJOS SESIJĄ.** Sekmadienį Seimo užsienio reikalų komiteto vicepirmininko Algirdo Griciaus vadovaujama delegacija išvyksta į Strasbūrą dalyvauti Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos sesijoje.

Pirmadienį prasidedančioje sesijoje bus svarstomas Ukrainos priėmimas į ET, padėtis buvusioje Jugoslavijoje, migrantų ir pabėgėlių problemos Vidurio bei Rytų Europoje. Pasak A. Griciaus, sesijoje numatoma vėl pradėti svarstyti Rusijos priėmimą į ET. Kaip žinoma, įvykiai Čecėnijoje buvo privertę Europos Tarybą sustabdyti šį procesą.

Lietuvos parlamentarų delegacijoje taip pat yra Seimo nariai Sigita Burbienė, Vytautas Landsbergis, Algirdas Saudargas.

Tomis dienomis Strasbūre, ET komitetų posėdžiuose, dirbs Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kazys Bobelis, parlamentariai Juraš Požėla, Antaną Kairys, Emanuelis Zingeris.

• **"ŽUVANČIŲJŲ GELBĖJIMO KRYŽIUS" – PASAULIO TEISUOLIAMS.** Šeštadienį Lietuvoje pažymima Žydų geno-

Ar suskilę Kanada?

Kanados Quebeco provincijos valdžia, kurią sudaro "Parti Quebecois" partija, pagaliau nustatė referendumo datą. Balsavimai įvyks spalio 30 d. Provincijos gyventojai turės atsakyti į klausimą, ar atsiskirti nuo Kanados federacijos ir įsteigti naują suvereninę valstybę ar ne. Visoje provincijoje vyksta susirinkimai, demonstracijos, ginčai spaudoje ir agitacija. Labai daug gyventojų skelbia si dar nežina, kaip balsuoti. Jų tarpe daug moterų. Daugumas teigia, kad jiems jau įkyrėjo dešimtmečius užsitiesę svarstymai ir ginčai.

Quebeco premjeras, separatistų vadas Jacques Parizeau skelbia, kad provincija atsiskirs ir taps nepriklausoma valstybe, kuri palaikys labai artimus ryšius su Kanada ir pasiliks nare dabar veikiančiose tarptautinėse organizacijose, kaip NAFTA,

cido diena. Ta proga penktadienį Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas įteikė medalius "Žuvančiųjų gelbėjimo kryžius" didelei grupei Lietuvos žmonių, kurie hitlerinės okupacijos metais gelbėjo mirčiai pasmerktus savo brolius – žydus. 230 Lietuvos žmonių jau apdovanoti Izraelio Jad Vašem "Pasaulio teisuolių" medaliais. Lietuvoje nuo 1992 metų valstybiniai apdovanojimai – "Žuvančiųjų gelbėjimo kryžius" įteikti beveik šimtui žmonių.

• **LIETUVOJE PRASIDĖJO PILIETINĖ AKCIJA.** Penktadienį Vilniuje VRM kultūros ir sporto rūmuose iškilmingu parodos "Litagro – 95 Ruduo" atidarymu Lietuvoje prasidėjo pilietinė akcija "Pirkime lietuviškas prekes".

Šios akcijos tikslas – paraginti šalies žmones remti savus žemdirbius ir jų produkcijos perdirbėjus, pirkti tik lietuvišką produkciją.

Parodos metu akcijos dalyviai galės akivaizdžiai susipažinti su jau žinoma ir visai nauja lietuviška produkcija. Savo prekes ekspozuoja daugiau kaip 40 Lietuvos įmonių – pieno, duonos, konditerijos, mėsos, žuvies, degtinės, likerio, alaus ir nealkoholinių gėrimų gamintojai, pristatomos veislininkystės įmonės, žemės ūkio įrankių gamintojai, gėlininkai.

• **"LIETUVOS AVIALINIJOS" ĮSIGIJO ANTRĄ "BOEING".** Nacionalinė kompanija "Lietuvos avialinijos" įsigijo antrą lėktuvą "Boeing – 737-200". Jį šalies aviatoriai už 8,4 milijonus JAV dolerių pirkė iš JAV kompanijos "Empire Capital Corporation". Sekmadienį per Atlantą parskraidintas lėktuvas buvo iškilmingai sutiktas Vilniaus aerouoste. Laineriui suteiktas legendinio Lietuvos lakūno Stasio Girėno vardas.

"Lietuvos avialinijos" iki šiol turėjo vieną nuosavą "Boeing", pavadintą Stepono Dariaus vardu. Dar vieną tokio tipo lėktuvą jos nuo 1991 metų nuomoja iš airių kompanijos "GPA".

• **JUSTAS PALECKIS ATSAKĖ SEIMO NARIO MANDATO.** Respublikos Prezidento patarėjas užsienio politikai Justas Paleckis atsakė Seimo nario mandato. "Dėl to, kad darbas Seime nesuderinamas su dabartiniu mano pareigų atlikimu, pranešu, jog atsisakau Seimo nario mandato", parašė jis pareiškime Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui.

Justas Paleckis Seimo nariu tapo po to, kai Seimo nario įgaliojimų atsakė pagal Socialdemokratų partijos sąrašą į Seimą išrinktas Audrius Rudys. Justas Paleckis buvo pirmas.

• **VIDUTINIS DARBO UŽMOKESTIS PADIDĖJO ŠEŠIAIS LITAIŠ.** Statistikos departamento duomenimis, šių metų rugpjūčio mėnesį, palyginti su liepos mėnesiu, vidutinis mėnesio darbo užmokestis šalyje šiek tiek padidėjo. Liepos mėnesį respublikoje priskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis buvo 530,04 Lt, o rugpjūčio mėnesį – 536,42 Lt.

Realus darbo užmokesčio indeksas Lietuvos ūkyje rugpjūti, palyginti su liepos mėnesiu, buvo 1.007. Minimalus gyvenimo lygis nepasikeitė ir sudaro 70 litų. Minimali mėnesio alga taip pat nepasikeitė, ji rugpjūti, kaip ir liepą, buvo 150 litų.

Didžiausius vidutinius darbo užmokesčius Lietuvoje gauna finansiniai tarpininkai – 1321,04 lito, elektroenergetikai – 930,24 lito, aukščiausios valdžios valdymo institucijų, ministerijų, departamentų ir tarnybų darbuotojai – 799,36 lito, elektros, dujų ir vandens tiekėjai – 778,9 lito, celluliozės, popieriaus ir jo gaminių gamintojai – 770,74 lito, transportininkai ir sandėliuotojai – 766,01 lito, dujų gamintojai ir paskirstytojai – 764,33 lito.

Pagal oficialų kursą vienas JAV doleris prilygsta keturiems Lietuvos litams.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

WTO (Pasaulio Prekybos Organizacija) ir kitose. Tarptautinės teisės žinovai tvirtina, kad taip nebus. Naujai valstybei teks iš naujo įsijungti į įvairias sąjungas, kaip ir į Jungtines Tautas ar Britų Komonveltą.

Daug nuomonių skirtumų sukelia pats balsavimo faktas. Ar užtenka provincijos referendume tokį svarbų klausimą nuspręsti vien paprasta balsų dauguma? Ar nereikėtų, sakykim, dviejų trečdalių balsų ar trijų ketvirtadalių? Kai atsisakymo nuo Kanados klausimas buvo keliamas 1980 m., tuometinis Kanados premjeras, pats prancūzas, Pierre Trudeau pažadėjo kvebekiečiams naujų privilegijų, kad tik jie balsuotų už pasilikimą Kanadoje.

Jie tuomet taip ir balsavo. Dabartinis premjeras Jean Cretien nusprendė nieko balsuotojams nežadėti, tik pabrėžė, kad balsuotojai su savo "taip" referendume įsigis vienos krypties bilietą į atsisakymą, kelio atgal į partnerystes ir sąjungas nebebus. Kiti federalistai pabrėžia, kad nauja Quebeco valstybė turės mokėti dalį dabartinės Kanados turimų tarptautinių skolų ir naujos valstybės piliečiams teks susiveržti diržus, nes daug biznio bendrovių, kurių centrai dabar yra Quebeco miestuose, pradės kraustytis į likusią Kanadą.

Abraomo miestas

Rugsėjo 24 d. Izraelio užsienio reikalų ministras Shimon Peres ir Palestinos valdžios galva Izraelio okupuotose žemėse Yasser Arafat pasirašė 400 puslapių turintį susitarimą dėl tolimesnio bendradarbiavimo, siekiant pastovios taikos. Izraelis pažada atitraukti okupacinę kariuomenę iš septynių miestų, kurių valdymą perima palestiniečiai. Izraelis saugos tik didžiuosius vieškelius ir žydų naujakurių sodybas. Nepavyko susitarti dėl seno miesto Hebrono, kuriame 1979 metais apsigyveno žydų fundamentalistų grupių aktyvistai ir gyvena apie 415 žydų. Izraelis Hebroną okupavo 1967 m. kare. Žydų kolonija Hebrone apsupa 120,000 palestiniečių. Abi grupės laiko Hebroną šventu miestu, nes čia palaidotas abiems šventas, Biblijoje ir Korane minimas Abraomas. Izraelio vyriausybė tvirtina, kad Hebronas Izraeliui nemažiau svarbus kaip ir Jeruzalė. Arabai reikalauja, kad okupacinė kariuomenė ne tik pasitrauktų, bet ir išsivežtų visus žydus, kurie apsigyvenę pačiame senojo miesto centre, kur yra musulmonų šventosios vietos.

Izraelio religinių reikalų ministras Shimon Shetreet pasiūlė rugsėjo 11 d., kad Izraelis galėtų išvežti savo žydus iš Hebrono, jei palestiniečiai išsikraustytų iš savo kaimų aplink Jeruzalę. Palestiniečiai sako, kad šitas pasiūlymas nepriimtinas, nes arabams tektų atitraukti 40,000 savo žmonių iš jų namų, o Izraelis išgabentų vos 400.

Bosnijos tvarkdarys

Washingtono sluoksniuose dėmesį sukėlė valstybės sekretoriaus pavaduotojas Europos reikalams Richard Hobrooke, kuriam pavyko susodinti prie taikos derybų stalo Serbiją, Bosniją ir Kroatiją. Jį neseniai pagyrė net (Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

MAŽOJI LIETUVA NETURI BŪTI UŽMIRŠTA

Juozas Žygas

Daugeliui mūsų, o ypač šiuo metu Lietuvą valdančiųjų, šis klausimas yra padėtas į patį tolimiausią kampą ir voratinkliais apneštas. Atrodo, kad kažkaip iš vis bereikalingai keliamas. Dabartiniai Lietuvos vadinaimieji "diplomatai" tekalba tik apie rusiškąjį Kaliningradą. Stebint Lietuvos politines jėgas, neatrodo, kad greitai laiku būtų galima žymesnių pokyčių tikėtis, nes Lietuvoje (valdžios sluoksniuose) nėra žmonių, kurie turėtų aiškią ateities valstybinę viziją. Kol jos nėra, tai visa veikla tėra – lyg juodos katės gaudymas tamsiame kambaryje. Kodėl nieko nėra daroma dėl kairiojo Nemuno kranto likimo? Vienas mažlietuvių veikėjas tai apibūdino, kaip kolchozinės mąstysenos palikimą.

Kolchozo pirmininkas nėra linkęs jo didinti, nes padidėjus kolektyvui bus daugiau dienų dirbamųjų ir mažiau "nugeriamųjų". Reikia turėti labai gerus nervus, arba blogą orientaciją, kad gyvenant šalia didžiausios rusų karinės bazės, būtų galima ramiai miegoti. Tiek užsienio reikalų ministeris, tiek ir kiti pareigūnai, kalbėdami apie Lietuvos sienas vis mini Rusiją. Tokiems pareigūnams tik dvejetą iš geografinės! Lietuva kol kas jokių sienų su Rusija neturi, o tik su Gudija ir okupuotais Rytprūsiais. Ypač valdžios pareigūnai kalbėdami, turi kiekvieną žodį pasverti. Nes paleistas žvirblis jis atgal gali vanagu sugrįžti. Rusija žinodama, kad ji Karaliaučiaus kraštą nelegaliai savinasi, ieško įvairių įrodymų, kas jų okupaciją padėtų legalizuoti. O Vilniuje jie gerus ir ištikimus partnerius turi.

Kol dabartinė vyriausybė yra linkusi Lietuvos pakraščius, vardan gero vardo, apkarpinėti, tai bent mes neturi-

me tylėti. Dabar Rytprūsių reikalai, daugiausiai tik mažlietuviai tekalba. Žinia, kad jų balsas nėra toks stiprus, kad net Vilnius ji girdėtų. Kraštas, kuris mums davė ne tik pirmąją lietuvišką knygą, bet pirmąją lietuvišką gramatiką, dainyną ir pirmąją dainų šventę, negali būti lengvabūdiškai Rusijos meškai atiduotas. Dabartinė mūsų karta ateityje bus kaltinama, už lietuviškų žemių išsižadėjimą. Nustatant sieną su Gudija visai buvo užmiršta 1920 m. sutartis su Maskva. Gudijai, kuri niekuomet valstybės ir valstybinių sienų neturėjo, Lietuvos "derybininkai" iš taip jau apkarpytos Lietuvėlės, sugebėjo jai dar porą šimtų hektarų pridėti. Nustatymą sienos su Lenkija, negalima nei derybomis vadinti. Želigovskijada nebuvo nei paminėta, o jo užgrobtų žemių buvo visai išsižadėta. Nejaugi iš tokių "derybininkų" buvo galima tikėtis, kad jie nors Tilžės aktą atsimintų.

Praėjusiais metais spalio mėn. suėjo 50 metų nuo žiauriausio genocido, kuomet neįsivaizduojamu žiaurumu buvo beveik išnaikinti senieji Rytprūsių gyventojai. Ne tik pasaulis to nepastebėjo, bet ir mes mažai apie tai težinome, ir dar mažiau apie tai terašome. Galbūt ir visai apie tai užmirštume, jeigu nebūtų dar gyvų mažlietuvių, kurie įvairiais atvejais neleidžia savęs užmiršti. Rugsėjo 2-3 d. Chicagoje vyko jų suvažiavimas. Tai vis palikuonys tų, kurie per ilgus šimtmečius pajėgė atsisipirti germanizacijai. Rusai žinojo, kad tų žmonių negalės surusinti, tad gen. J. Černiachovskis išleido įsakymą: plėsti, prievartauti ir žudyti. Sužvėrėjusiems rusams ir mongolams to ir tereikėjo. Tas kraštas, kuris mums davė Kr. Donelaitį, L.G. Rėzą, Vydūną ir daugelį kitų, dabar yra "Mūsų mirusiųjų žemė".

DIDIEJI JUNGIASI. KĄ DARYTI MAŽESNIEMS?

Lietuvoje rinkimai į Seimą nebe už kalnų. Tai pastebima ir iš suaktyvėjusios partijų veiklos. Štai neseniai Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) ir Krikščionys demokratai pasirašė komunikatą, dėl bendradarbiavimo (apie tai buvo rašyta ir "Dirvos" rugsėjo 21 d. laidoje). Be abejo, tai sveikintinas reiškinys. Tačiau mažesnės dešiniosios pakraipos partijos ši komunikatą sutiko su tam tikru skepticizmu ir net su neslapiamu nepasitenkinimu. Taigi, atrodo, kad kalbėti apie opozicinių jėgų suvienijimą, kaip nebūtų gaila, dar labai ir labai anksti. Tai ryškiai matyti iš "Lietuvos aid'o" bendradarbės Linos Pečeliūnienės pokalbio su kai kurių opozicinių partijų vadovais. Žemiau spausdiname šį pokalbį.

Žmonės, remiantys opozicines partijas, dažnai prašo politikus susitarti, susijungti, susivienyti. Rugsėjo 4 Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) ir Krikščionių demokratų partija susitarė dirbti kartu ir paskelbė komunikatą. Paprašėme politikus pakomentuoti, kaip jie vertina šį dokumentą.

V. Landsbergis (Tėvynės sąjunga). Pagrindinis dalykas turėtų būti aiškus: mes einame į Seimo rinkimus ir apskritai dirbame Lietuvos labui kartu, derindami veiksmus ir būdami atviri kuo platesnei koalicijai, išskyrus LDDP. Taip ir pasakytą komunikate.

Komunikate rašoma apie galima platesnę koaliciją tik po rinkimų. Ar tai reiškia, kad iki rinkimų tos dvi partijos su kitomis nebendradarbiaus?

Ne, to tikrai nereiškia. Jūs matote, kad mes visą laiką bendradarbiaujam. Tokios interpretacijos negali būti.

R. Smetona (Tautininkų sąjunga). Komunikatas ir jo paskelbimas vertingas bent tuo, kad parodo partijų apsisprendimą būti drauge, bendradarbiauti.

Antra vertus, man gaila, kad tuo komunikatu partijos net neparodė pastangų išplėsti bendradarbiaujančių partijų ratą. Pasiskelbė, kad jos

tik abi kartu sieks bendrų tikslų. Man atrodo, kad šitaip nekuriamos prielaidos opozicinėms partijoms plačiau bendradarbiauti. Pasigendu to.

Matyt, tų abiejų partijų pozicijos, nuomonės, tikslai labiausiai sutampa. Tuomet natūralus tik tų dviejų partijų susitarimas.

Pripažįstu, jog šis susitarimas svarbus veiksmas – dėl aiškumo, bet apgailestauju, kad tik dvi partijos pasiskelbė bendradarbiaujančios, visai nedėdamos pastangų telktis bendrai veiklai kitas partijas. Kalbama apie platesnę koaliciją tik po rinkimų. Mums atrodo svarbiau suburti koaliciją iki rinkimų, o ne tai, kas bus po rinkimų. Svarbu susitarti, ką daryti, kad rinkimai būtų sėkmingi. Svarbiau dabar sutelkti kuo platesnį opozicinių partijų bloką, kad įveiktume LDDP ir jos satelitus. Apie tai čia nekalbama. Mes, tautininkai, sieksime, kad stiprėtų ikirinkiminis blokas. O šios dvi partijos svarsto kas bus po to, kai laimėsime. Gal per didelis stambumas šioms partijoms sukludė pamatyti, kad yra ir kitų opozicinių partijų.

G. Kirkilas (LDDP). Pasiryžimas bendradarbiauti – normalus dalykas. Tačiau koalicijos būna priešrinkiminės ir vidinės.

Antras dalykas. Jei aš būčiau nepriklausomas ekspertas ir vertinčiau savivaldybių rinkimų rezultatus, tai daryčiau išvadą, kad, eidamos atskirai, šitos partijos gali daugiau laimėti. Dabar jos bus rinkėjų sutapatintos kaip viena partija. Mano nuomone, arba šitas susijungimas per ankstyvas, arba yra kokių nors kitų sumetimų. Kadangi konservatorių partija ryškesnė, o krikščionys demokratai stiprių pozicijų dar neturi, tai šį susitarimą reikėtų vertinti kaip didelį konservatorių laimėjimą ir tam tikrą krikščionių demokratų pralaimėjimą. Nėra jokių abejonių, kad didesnė partija nustelbs mažesnę ir perims iniciatyvą. Bent jau oponuojančios partijos (mes) galės aiškinti rinkėjams, kad konservatoriai prijungė satelitus krikdumus.

Nors šiaip partijų jungimasis ir stambėjimas yra pozityvus reiškinys. Aš jokių būdu nesu dvipartinės sistemos šalininkas, bet negerai, kai yra 20 ar daugiau ir neaiškių pakraipų partijų. Vis tiek rinkimai bus siauro spektro; kairė-dešinė ir galbūt centras, jei jis sugebės... Nors centras – tai ne partija Vakary politinės praktikos požiūriu, o centrinė partijų koalicija parlamente. Manau, kad Lietuvoj nusistovės 4-5 stipresnės partijos (2 ar 3 kairios, 2 ar 3 dešiniosios).

(Nukelta į 4 psl.)

PILIETYBĖ: KELIAI IR KLYSTKELIAI

Kęstutis Milkeraitis

Užsienio tautiečių pastangomis Prezidento dekretu sudaryta komisija Lietuvos pilietybės įstatymo pataisų projektui parengti.

Siekiant šio tikslo prioritetu turėtų likti Atgimimo siekis atkurti tautos identitetą. Tai nesenstantis tautos politikos uždavinys. Baltų identitetas aneksijų skaudžiai pažeistas: bemaž sunaikintas Prūsijoje, latviai savo valstybėje sudaro minimalią daugumą, toli gražu nelaikytina patenkinama situacija ir Lietuvoje.

Pirminis įstatymo variantas rengtas Tautos pažangos grupuotės karo šūkiu: "Neleisime išparduoti Lietuvos". Viso to pasekmės – užsienio tautiečiai begėdiškai prilyginti kitiems užsieniečiams. Turtas ištis nebuvo parduodamas, tik grobstomas. Kiek jo šitokiu būdu užvaldė užsienis, parodys netolima ateitis. Aišku viena: tautiečių diasporai (bijant jų konkurencijos tiek ekonomikoje, tiek politikoje), keliai į Tėvynę uoliai uždaryti. Formaliai kalbėta apie siekių bendrumą ar net apeliuojama į išeivijos jaunosios kartos patriotizmą. Neleidžiant jiems įsitraukti į šalies ekonominį gyvenimą, atgauti išlikusį turtą, tai yra paprasčiausia propaganda.

Bandydamas suteikti teisinę pagalbą grįžtantiems tautiečiams konkrečiais atve-

jais, išsiaiškinau mechanizmą, kaip statomi akmenys (K. Bobelio žodžiais) išsirengusiems į kelią atgal. Ir tai tik menkai susiję su Migracijos departamento lygio pareigūnų obskurantizmu ar tautos mentalitetu. Dažnesnė negatyvių valstybėje vykstančių procesų priežastis – dalies visuomenės siekimas valdyti taip pat ir išeivijai grąžintiną turtą. Todėl kartu su Pilietybės įstatymo pataisomis komisija turėtų peržiūrėti:

1. Įstatymo "Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų" nuostatą, jog turtas grąžinamas tik piliečiams "nuolatos gyvenantiems Lietuvoje", drauge su J. Bernatono ir Č. Jursėno pasirašytais Seimo nutarimais, numatančiais kaip nustatyti, ar pilietis "nuolat gyvena Lietuvoje". Šis "reglamentavimas" pažeidžia pilietybę atgavusiųjų teisę laisvai judėti, taip pat teisę atgauti išlikusį nekilnojamąjį turtą, kaip vieną sąlygų siekiant užsienio lietuviams įsitraukti į valstybės gyvenimą.

2. Panaikinti pareiškimų nekilnojamajam turtui grąžinti padavimo apribojimus, nes teisėtai valdytas ir okupacinės administracijos konfiskuotas turtas Lietuvoje gyvenantiems savininkams dažniausiai negrąžintas.

("LA")

I VALDŽIOS PIRAMIDĘ VERŽIASI SKERSVĖJAI

Eivys Radvila

Nors iki valdančiosios Demokratinės darbo partijos suvažiavimo liko dar visos mėnuo, ruošimasis jam vyksta labai įtemptai. Aistros pradėjo virti jau pavasarį, kai dalis partijos atstovų iš provincijos ėmė reikšti nepasitenkinimą pernelyg "dešine" LDDP politika, netiesiogiai užsimindavo apie pribrendusį vadovų keitimą.

Artėjant suvažiavimui (o taip pat ir Seimo rinkimams) LDDP vadovybė vis dažniau ėmė kalbėti apie labiau socialiai kryptingą politiką, apie nepopuliarių sprendimų pabaigą bei atlyginimų ir pensijų didinimą.

Neįmanoma nepastebėti po šių pareiškimų prasidėjusių pokyčių. Didžiausias valdžios dėmesys buvo sutelktas į biudžeto pajamų didinimą, mokesčių surinkimo griežtinimą. Teigiami pasikeitimai čia ypač išryškėjo šių metų pavasarį finansų ministro poste E. Vilkelių pakeitus R. Šarkinu. Jeigu metų pradžioje į biudžetą kas mėnesį būdavo surenkama kiek daugiau kaip 300 mln. litų, tai šiuo metu kasmėnesinės įplaukos pasiekė beveik 600 milijonų, šalies biudžetas dabar jau sėkmingai vykdomas

todėl galima didinti atlyginimus, pensijas ir kitas išmokas.

Neapseita ir be tam tikrų įtampų. Ne visi įmonininkai ir prekybininkai, ypač tie, kurie susiję su LDDP, lengvai susitarkė su dalies pajamų praradimu. Kol kas didžiausia netektis šioje srityje – vieno iš naftos "karalių" – Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos direktoriaus B. Vainoros nušalinimas, išaiškinus stambaus masto sukčiavimus jo įmonėje.

Esama ir lazdos perlenkimų. Daug smulkių verslininkų šiandien nepatenkinti didžiulio mokesčio už metinę licenciją įvedimu tiems, kas nori užsiimti naftos verslu. Didmenine naftos prekyba bei importu užsiimančioms bendrovėms reikės sumokėti net 300-500 tūkst. litų žyminių mokesčių, o atskiros degalinės dar turės sumokėti po 40-60 tūkst. litų. Iš anksto sumokėti tokius pinigus gali sau leisti tik kelios didžiosios bendrovės. Didinant senus ir įvedant naujus mokesčius dar toliau nuėjo Pramonės ir prekybos ministras K. Klimušauskas. Pastebėjęs, kad šalyje sparčiai gausėja lengvųjų automobilių, kurių skai-

čius šiandien jau viršija milijoną, jis pareiškė, jog teršiamas oras, todėl reikia gerokai didinti įvežimo muitą net naujiems automobiliams. Apskritai, padidėjęs spaudimas smulkiam ir vidutiniam verslui ir kryptis į monopolijų išgalėjimą jaučiama beveik visose srityse.

Prieš mėnesį pakeitus dalį valstybinio Taupomojo banko vadovybės, ėmė taisyti reikalai dar vienoje srityje – geriau parduodamos valstybinės obligacijos, iš kurių biudžetas taip pat gauna nemenkas pajamas. Sutarus, kad minėtas bankas bent pusę savo lėšų skirs Vyriausybės vertybių popierių pirkimui, aukcionuose šiuo metu tvarkingai nuperkamos visos obligacijos, o už jas mokamos palūkanos mažėja. Tai teigiamai veikia visą finansų rinką. Ėmė mažėti palūkanų normos už bankuose laikomus indėlius bei išduodamų kreditų kaina, kurių aukštą lygį iki šiol kaip tik ir palaikė pernelyg išpūstos palūkanos už Vyriausybės obligacijas, šių metų pirmoje pusėje neretai viršydavusios 35 nušimčius.

Esama poslinkių ir žemės ūkyje. Šiemet padidinus kainas už superkamus javus bei stengiantis atsiskaityti laiku, padidėjo superkamų grūdų kiekis. Šiek tiek padidėjo ir superkamo pieno kainos.

Tačiau nepaisant šių, at-

rodytų, akivaizdžių pasiekimų, LDD partijos ir jos vadovų populiarumas rugsėjo mėnesį krito iki neregėtai žemo lygio. "Baltijos tyrimų" duomenimis, už LDDP šiandien balsuotų tik 6.6 proc. šalies gyventojų. Iki šiol šią partiją palaikydavo 9-12 nušimčiai rinkėjų, panašų balsų kiekį ji gavo ir per savivaldybių rinkimus. Dar niekada toks žemas nebuvo ir LDDP vadovo A. Šleževičiaus populiarumas, pastaruoju metu nusmukęs taip pat trečdaliu.

Itaką šiems pokyčiams galėjo turėti nepaprastai nesėkmingas naujojo pensijų įstatymo įgyvendinimas. Mat perskaičiavus pensijas paaiškėjo, kad daugumai gyventojų jos nepakito, o kai kuriems netgi sumažėjo. Net oficiali statistika patvirtina, jog pensijos per pastaruosius metus didėjo beveik ketvirtadaliu lėčiau, negu infliacija, todėl dauguma gyventojų naujojo įstatymo laukė su viltimi. Ypač pensininkus gasdina artėjantis ruduo, kai atsisakius dotavimo, už šildymą reikės mokėti dvigubai brangiau.

Tačiau pagrindinė pasitikėjimo valdančiąja partija smukimo priežastis nėra tiesiogiai socialinė ar ekonominė. Nepataisomą žalą A. Šleževičiaus vadovaujamai Vyriausybei atnešė pastaruoju metu kilusi kaltinimų korupcija banga. Nors valdžia ir ginasi, esą nėra kokių nors konkrečių įrodymų, tačiau panašu, kad žmonės Lietuvoje netiki valdininkus esant be nuodėmių. Atrodo, kad geidžiamų pasekmių neatnešė ir Seimo ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijos pirminko V. Juškaus bandymai pataisyti smunkantį partijos autoritetą, kai jis remdamasis "operatyvine medžiaga", apkaltino konservatorius anti-konstitucinio perversmo rengimu. Pastarieji pareiškė, kad tai tik būdas nukreipti dėmesį nuo korupcijos tyrimų ir pareikalavo atstatyti V. Jušką iš komisijos pirminko pareigų. Komisijai jau senokai priekaištaujama, kad rimtai neištirta nei viena byla, o opozicija ją vadina "ekonominių nusikaltimų slėpimo komisija". Kad V. Juškaus kalbos laužtos iš piršto, ne-

tiesiogiai pripažino ir Saugumo departamento vadovas J. Jurgelis, pareiškęs, jog jo įtaiga panašios "operatyvinės medžiagos" neturi.

Skaudų smūgį LDDP sudavė ir vienas iš buvusių jos lyderių K. Jaskelevičius. Jis pareiškė sustabdęs savo narystę partijoje iki suvažiavimo. Savo žingsnį jis aiškina noru, kad partija atsakytų į klausimą: kaip galėjo atsitikti, kad per keletą metų partijos populiarumas sumažėjo iki minimumo. K. Jaskelevičius sakė esąs nepatenkintas partijos požiūriu į kaltinimus korupcija ir bando aiškintis, kodėl dabartinis Prezidentas prieš pirmuosius Seimo rinkimus privertė į rinkiminius sąrašus įtraukti svarbiausią "Klano" istorijos veikėją A. Navicką. Pasak jo, tai kas šiandien vyksta partijoje, primena R. Songailos laikus.

Neigiamai partijos įvaizdį visuomenėje veikia ir tai, kad jos vadovas, dabartinis premjeras A. Šleževičius yra pats nemėgstamiausias politikas šalyje. Dėl savo pasipūtimo bei pomėgio įkyriai kartoti apie šalyje vis didėjančią stabilizaciją, net spaudoje vadinamas "stabilizatoriumi". Neseniai paaiškėjo, kad verslininkų sluoksniuose dar vadinamas ir "penkais procentais", kadangi nepraleidžia progos pasiimti savo dalį.

Panašu, kad LDDP vadovybė kol kas nėra linkusi suvažiavime daryti esmingesnių pakeitimų partijos viršūnėse, nors visiškai išvengti pokyčių vargu ar pavyks. Norima, kad artėjant rinkimams prie partinių reikalų grįžtų dabartinis frakcijos Seime pirmininkas G. Kirkilas, iki šiol vadovavęs ne vienai rinkiminei kampanijai. Dėl šių priežasčių gali būti gerokai pertvarkyta frakcijos vadovybė. Tačiau, artėjant suvažiavimui, jaučiamas ir tam tikras nerimas dėl partijos vadovų likimo. Kol kas sunku nuspėti, kaip A. Šleževičiaus pozicijas paveiks R. Ozolo kaltinimai dėl naudojimosi tarnybine padėtimi bei konservatorių pareiškimas, kad Seime jie pradės svarstyti nepasitikėjimo premjeru klausimą.

DIDIEJI JUNGIASI. KĄ DARYTI MAŽESNIEMS?

(Atkelta iš 3 psl.)

S. Pečeliūnas (Demokratų partija). Iš šių dviejų partijų vadovų dažnai girdime, kad jie norėtų plačios koalicijos, bendradarbiavimo. Išskiriama tik LDDP (su ja – ne), o su visais kitais, sako, – taip. Tačiau konkretus dokumentas (komunikatas) rodo visai ką kitą. Ten įvardytas konkretus tik vienas klausimas, dėl kurio šios dvi partijos konsultuosios (tik konsultuosios!) su kitomis partijomis. Tai Konstitucijos 47 str. pataisa (žemės pardavimas užsieniečiams). Apibrėžtas ir partijų skaičius – konsultuosios su tomis, kurios pasirašė 1995 m. kovo 21 pareiškimą. Tautininkai to pareiškimo nepasirašė, nes jų nuomonė apie Europos Sąjungą ir žemės pardavimą užsieniečiams kiek atsargesnė. Vadinasi, šios dvi partijos su tautininkais nebendradarbiaus visai, o su kitomis tik tuo vienu klausimu.

P. Katilius (Krikščionių demokratų partija). Ar komunikatą pasirašiusios dvi partijos tikrai nebendradarbiaus su kitomis opozicinėmis partijomis? Gal dvi didžiosios partijos susitarė, kad mažųjų nereikia – jos turi iš-

nykti?

Komunikate juk kitkas pasakyta – kalbame apie platesnę koaliciją.

Bet pabrėžta – platesnė koalicija galima tik po rinkimų. O iki rinkimų kartu dirbs tik konservatoriai ir krikdemai?

Mes kitaip suprantame koaliciją. Koalicijos sudaromos tik po rinkimų. Prieš rinkimus vyksta bendradarbiavimas, bet ne kokia koalicija. Šitą reikia skirti. Į Seimo rinkimus, kaip ir į savivaldybių, mūsų partija, manau, eis atskiru sąrašu.

Mes buvom paskelbę pirmą bendradarbiavimo komunikatą, šitas yra lyg darbo tęsinys. Mes kalbamės, tariamės, bet tai nereiškia, kad tik su konservatoriais. Šnekamės su tom politinėm jėgom, kurios, manau, yra naudingos Lietuvos ateičiai. Šis komunikatas nereiškia atsiribojimo nuo kitų.

Ar tame 5 val. trukusiame konservatorių ir krikdemų pasitarime kalbėta apie šešėlinę vyriausybę? Gal pagaliau ją pamatysim?

Čia tikėtų pajaukauti: kad būtų šešėlis, turi šviesti saulė. Ar ji šviečia, ar ne? Žmonės mato, kad nelabai. O jei rimčiau, tai mes manome,

kad programa – pats svarbiausias dalykas. Ne tas ar kitas geras vyras, kuris vykdys politiką, bet kaip vykdys.

Z. Šličytė (nepartinė, Seimo laisvės frakcijos narė). Kai kurie politikai mano, kad demokratiją, kai kurių valstybių pavyzdžiu, gali įgyvendinti dvipartinė sistema. Tarkim, vienoj pusėj konservatoriai ir krikdemai, kitoj – LDDP su savo palydovinėm partijom. Ir taip kaitaliojasi: vieni pozicijoje, kiti opozicijoje, valdo tai viena, tai kita.

Nemanau, kad tokia dvipartinė sistema Lietuvai, neturinti demokratijos tradicijų, labai naudinga. Parlamentarizmo patirties neturime. Kaip rodo AT darbo analizė, ten taip pat buvo ignoruojamos kitos nuomonės. Nutarimus parengdavo nedidelė grupelė, ir likdavo tik balsavimas. Diskusija slopinama. Valdant LDDP – dar blogiau. Kažkokiam politiniam biure sprendimas priimamas, Seimo salėje nediskutuojama, o buldozeriniu principu stumiami ir mechanškai balsuojama.

Nebūtų Lietuvai naudinga, jei 4 metus vienokia diktatoriška valdžia, 4 – kitokia. Nors jos ir keičiasi, bet principas lieka tas pats. Naudingiau, jei Lietuvoje būtų 5-7 pajėgios partijos.

PASKIRTAS LIETUVOS ATSTOVAS EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ KOMISIJOJE

Lietuvos Vyriausybė savo atstovu Europos žmogaus teisių komisijoje ir Europos žmogaus teisių teismė paskyrė Lietuvos teisingumo ministerijos sekretorių Gintarą Švedą.

Jis atstovaus Lietuvos Vyriausybei Komisijos ir Teismo procesuose, gaus ir pateiks jai atitinkamą informaciją bei medžiagą. Turėti tokį atstovą reikalauja Europos žmo-

gaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija, kurią Lietuvos Seimas ratifikavo šių metų balandžio 27 dieną. Įsigaliojus šiai konvencijai, kiekvienas asmuo, dėl, jo manymu, pažeistų teisių ar laisvių, gali kreiptis su peticija į Europos žmogaus teisių komisiją, kuri peticiją išnagrinėja ir sprendžia, ar buvo pažeistos jo teisės ir laisvės.

ELTA

VĖL PRISIKĖLUSI GYVENTI

(Atkelta iš 1 psl.)

Kiekviena organizacija, kiekviena grupuotė turi savo interesus, ką jau esame dabar puikiai patyrę. Vienas, ypač šiuo metu garsiau diskutuojamas ir sunkiau mums įkandamas uždavinys – tai patenkimas reikalavimo leisti užsieniečiams įsigyti nuosavybę Lietuvoje.

Lietuvos Konstitucijos 47 straipsnis aiškiai sako, kad "žemė, vidaus vandenys, miškai ir parkai gali priklausyti nuosavybės būdu tik Lietuvos Respublikos piliečiams". Bet koks konstitucijos pakeitimas galimas tik dviejų trečdalių daugumos seimo narių pritarimu, priėmus tokį pakeitimą dviejų jo skaitymų metu ne anksčiau kaip po trijų mėnesių.

Pats "švelniausias" tokio įstatymo pakeitimas gal būtų leidimas užsieniečiams leisti pirkti tik tą žemę ant kurios dabar stovi jų – pramoninkų bei prekybininkų – nuosavybės. Dabar tokią žemę užsieniečiai gali tik nuomot 99 metams. Tačiau, stebint šių dienų nuotaikas Lietuvoje, abejoju, ar ir toks variantas bus priimtinas daugumai seimo narių. O apeiti Seimą galima tik referendumo keliu. Taigi, nei vienas nei kitas sprendimo būdas artimoje ateityje daug vilčių neduoda, kas aišku, stabdys Lietuvos jungimąsi prie Vakarų Europos organizacijų, tuo delsiant ir garantą mūsų saugumui.

Dauguma esame nuomonės, kad tik narystė Šiaurės Atlanto sutarties sąjungoje yra tikras mūsų valstybingumo užtikrinimas. Tačiau, nepaisant mūsų bandymų aiškinti, kad stabilumas šiame Baltijos rajone priklauso nuo Lietuvos, Latvijos ir Estijos vadybingumo išlaikymo, kuriam vis dar grąšinama iš Rytų, Vakarai nėra greitai sprendžiami. Tai toli ir tik mažą viltį skleidžianti šviesa, kurios spinduliai vargu ar pasieks Lietuvos žemelę dar šį šimtmetį.

Tuo tarpu mes visą laiką turime klausyti nerimą keliančius pareiškimus, kaip kad Rusijos Užsienio reikalų ministro pavaduotojo Sergejaus Krylovo padarytą Šiaurės Tarybos bendradarbiavimo Baltijos regione Ketvirtosios parlamentinės Konferencijos metu Danijos Bornholmo saloje. Jame S. Krylovas įspėja, kad NATO plėtimasis, įtraukiant Baltijos valstybes, privers Rusiją imtis "visų būtinų politinių, ekonominių gynybinių ir karinių žingsnių". Jis nepatiksline, kokių ekonominių priemonių Rusija galėtų imtis. Jis tik pabrėžė, kad kariniai žingsniai ne-

reikėtų tiesioginės intervencijos į Baltijos valstybes arba karo, tai būtų tik Rusijos pasienio sustiprinimas. S. Krylovas neprieštarauja tik Lenkijos ir Baltijos respublikų siekimui tapti Europos Sąjungos narėmis.

Panašiai kalba ir Baltarusijos prezidentas Aleksandras Lukašenka kategoriškai prieštaraudamas prieš NATO plėtimasi iki buvusios Sovietų Sąjungos ir Rusijos sienų.

Todėl pats didžiausias mūsų saugumo garantas – kuo greičiau tapti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos nare, nepaisant, kad buvome vieni iš pirmųjų pasirašydami susitarimą "Partnerystė Vardan Taikos", ir kad mūsų kariai jau kuris laikas atlieka tarnybą po Jungtinių Tautų organizacijos skraiste buvusioje Jugoslavijoje, laiko atžvilgiu gali tapti pačiu paskutiniausiu Lietuvos integravimosi – grįžimo į Europą – žingsniu.

Tokiam galvojimui taip pat padeda nuolat sklindantys vienas kitam prieštaraujantys pareiškimai Vakarų pasaulyje apie esamus ir nesamus kraštų įstojimo eilės sąrašus, kas jų priekyje, ko iš viso juose nėra ir pan. Visa tai ateina iš politikų pareiškimų, kur jie tuo metu svečiuojasi ir kur dar toliau žada greitai laiku svečiuotis. Bet ne vien jie nesutaria; ir pačių baltų vienybė sušlubavo kai pasigirdo pareiškimai, kad reikėtų poruoti valstybes iš vidurio Europos su atskiromis Baltijos valstybėmis, (aišku savo kraštui teikiant pirmenybę), atsisakant principo visi už vieną ir vienas už visus.

O ką bekalbėti ir apie kitus mūsų kaimynus. Štai kad ir Lenkijos ministras pirmininkas Joseph Oleksy, prieš pat išvykstant vizitui į Lietuvą, užklaustas laikraščio korespondento apie Karaliaučiaus rajono demilitarizavimą, atsakė, kad Lenkija tokiam užmojui pritarianti, tik nežinanti kuo ji gali prisidėti, nes tai Rusijos vidaus reikalas.

O ar tai tikrai Rusijos vidaus reikalas? O gal greičiau tik nenoras prieiti prie politinio šios teritorijos klausimo sprendimo? Juk Potsdamo sutartis ir Lenkijai buvo palanki – ji taip pat gavo gerą Rytprūsių dalį. Tad, jeigu kalbama apie rusų administraciją, sunku būtų išvengti kalbos ir apie lenkų administraciją. Bet ar atsirastų koks nors lenkas, kuris norėtų tokį širšių lizdą pajudinti?

Lietuvos interesai senuosiuose Rytprūsiuose, bent šiuo metu, ribojasi tik vienu klausimu – Karaliaučiaus sri-

ties nuginklavimu. Lietuvoje tam pritaria visos politinės grupuotės. O dar visiškai neseniai, ambasadoriui Stasiui Lozoraičiui, pirmą kartą po nepriklausomybės atstatymo lankantis Lietuvoje, viešai pareiškus nuomonę Karaliaučius krašto klausimu, jis buvo mandagiai perspėtas, kad tai yra tik jo asmeniškai, o ne vyriausybės nuomonė. Kaip laikas greitai keičia papročius, sakyti romėnai.

Tačiau, jei viena kaimyninė valstybė mano, kad Karaliaučius yra kitos kaimyninės valstybės vidaus reikalas, tai ši pakėlus galvą mus moko, kad Lietuva turėtų būti dėkinga jai, gerajai Rusijai, kuri mums atidavė Vilnių ir Klaipėdą, kurie mums nepriklausė prasidedant karui Europoje 1939 metų rugsėjo 1 dieną. Ir Helsinkio aktas, kuris įteisino Potsdamo sutarties valstybines sienas, yra mums didelė dovana ir mes turėtume už tai visą amžių ir Maskvai ir net Minskui dėkoti. Taigi, vienaip ar kitaip Karaliaučius dar ilgainiui liks didelė rakštis mūsų pašonėje, kurios mes vieni pašalinti nepajėgsime, o draugų šiai operacijai atlikti ar iš vis besulauksime.

Kokia kaina mes pajėgsime ištrukti iš Maskvos malonės integruojantis į Vakarų parodys tai rytoj. Bet šandien Maskva vis dar visokiais būdais bando mūsų žingsnius varžyti sakydama ką mes galime daryti nepažeisdami jos interesų. Kad tai yra kišimasis į kitos suverenios valstybės reikalus jai nesvarbu, kaip jai tai buvo nesvarbu ir anksčiau. Ar mes norime eiti į sąjungą su vakarų Europos valstybėmis, ar su Šiaurės Atlanto sutarties kraštais tai mūsų pačių reikalas. Mes tai turime daryti žiūrėdami savo valstybinių interesų. O jie jokių būdu negrąšina nei vienam iš mūsų kaimynų.

Bet kaip sakoma, viena bėda ne bėda. Be savisaugos jausmo Lietuvą kankina dar ir ekonominės problemos, kurios dažnai yra sunkiau sprendžiamos už politines. Čia įvairių partijų interesai rodo daugiau skirtumų nei panašumų. Kiekviena jų mato ir vertina esamą situaciją per savo akinius. Tai suprantama, bet kaip iš tikrųjų yra?

Mes, daugiau ar mažiau susipažinę su vakarietiška politine galvosena, galime kritiškiau vertinti tai kas daroma dabar Lietuvoje, nei tie, kurie tai patiria savo kailiu. Iš spaudos bei asmeninių kontaktų mes nemažai žinome apie gyvenimą Lietuvoje.

(Pabaiga kitame Nr.)

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

Mirga ir Dženaras Kižiai, svečiuodamiesi Lietuvoje, aplankė Kudirkos Naumiestį ir su giminėmis nusifotografavo prie paminklo d-rui Vincui Kudirkai.
D. Kižio nuotr.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS LOS ANGELES

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius, prieš gerą tuziną metų, Los Angelėje atgaivino Tautos Šventės – Rugsėjo 8-tosios minėjimą. Taigi, ir šiais metais šios šventės prasmingą prisiminimą surengė rugsėjo 17 dieną šv. Kazimiero parapijos salėje.

Parapijos aikštėje su vėliavomis išsiričiuoja Daumanto kuopos uniformuotos šaulės ir šauliai. Vadovaujant kuopos vadui Kaziui Karužai, pakeliamos vėliavos, giedamas Lietuvos himnas. Šaulių rikiuotė su vėliavomis žygiuoja į šv. Kazimiero šventovę. Pamaldos.

Po pamaldų minėjimas tęsiasi parapijos salėje. Minėjimą atidaro skyriaus pirmininkas dr. Povilas Švarcas, paprašydamas atnešti vėliavas į sceną. Po vėliavų pagerbimo skyriaus pirmininkas toliau vesti programą pakviečia Daivą Čekanauskaitę.

Amerikos himną gieda solistas – sodrus baritonas Antanas Polikaitis. Kun. Aloyzas Volskis sukalba invokaciją. Programos vedėja Daiva Čekanauskaitė pagrindinei minėjimo kalbai pasakyti kviečia Lietuvos Generalinį Garbės konsulą Vytautą Čekanauską, konsulo pareigose dirbantį jau 18 metų. Nuširdžiu plojimu sutiktas, konsulas gerai išmąstytoje kalboje gvildeno mums taip rūpimus klausimus. (Jo kalba spausdinama atskirai). Klausytojai, rimtai ir su dideliu dėmesiu išklausę kalbą, konsulą Vytautą Čekanauską pa-

lydėjo vieningais plojimais.

Išnešus vėliavas, minėjimo vedėja Daiva Čekanauskaitė pristatė pianistą Rudolfą Budginą, amžiumi dar jauną (gim. 1969 m.), bet jau turėjusį savo rečitalius Lietuvoje, Austrijoje, Vokietijoje, Italijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Danijoje, Vengrijoje, Amerikoje. Dalyvavo ir tarptautinėse piano varšybose: Rygoj laimėjo antrą premiją, Paryžiuje ir Barcelonoje – garbės pažymėjimus. Šiais metais skambino Budapešto Liszto muziejuje vien tik Liszto kūriniais. 1994 m. gavo Pietinės Kalifornijos universiteto stipendiją, kur ruošiasi magistro ir daktaro laipsniui.

Šia proga Rudolfas Budginas paskambino F. Šopeno sonatą B moll pirmąją dalį ir F. Liszto etiudą F moll. Bisiui – Petrarkos sonetą 104. Visi atliktieji kūriniai reikalauja įmantos technikos, įvairiuose ritmuose didelės jėgos ir švelnių perėjimų, sprendžiant kūrinio nuotaikas. Visi kūriniai atlikti su tikra menine jėga, giliu vidiniu išgyvenimu ir jam savitu, asmeniškumu įsijautimu ir išpildymu. Sužavėti klausytojai jam ilgai, stipriai ir nuoširdžiai plojo.

Sugiedojus Lietuvos himną, minėjimo dalyviai vaišinosi kava, sumuštiniais, pyragaičiais ir dar ilgai šnekučiavosi aptardami minėjimą, koncertą, nepagailėdami padėkų ir pagirimų minėjimo rengėjui – Tautinės sąjungos Los Angeles skyriui.

Petras Maželis

KUNIGO KELIAS

Pranas Kulikauskas

Kun. Vladui Mironui – 115 metų

(Pabaiga. Pradžia Nr.36)

Galima įsivaizduoti, koks buvo mano džiaugsmas, susijaudinimas. Supratau, kad galėsiu įstoti į Vytauto Didžiojo universitetą. Jaudindamasis ruošiausi kelionėn į Bukaučiškes. Į kaimą buvo galima patekti vieškelio pro Dvarčėnų kaimą arba nuplaukti valtimi per Daugų ežerą. Tuo metu Dauguose atostogavo mūsų pasiuntinys Estijoje pirmasis sekretorius V. Čečėta, kuris irgi buvo pakviestas apsilankyti V. Mirono ūkyje. Čečėtos tėvas turėjo gerą valtį, todėl nutarėm abu plaukti į Bukaučiškes laivelio.

Bukaučiškėse radome ir daugiau svečių, tarp kurių pats žymiausias buvo Vilniaus lietuvių reikalų tvarkytojas S. Stašys, atvykęs specialiai pas kun. V. Mironą iš okupuoto Vilniaus pasitarti Vilniaus krašto lietuvių reikalais. Buvo labai įdomu ir smalsu išgirsti iš paties Stašio Lūpų apie Vilniaus lietuvių gyvenimo sąlygas ir rūpesčius, apie politinę padėtį Vilniuje, lenkų intrigas ir t.t. Stašys buvo atvykęs "incognito". Nors ir buvo svečių, kun. V. Mironas rado laiko ir mudviejų pokalbiui. Dar kartą pakartojo, kad galiu studi-

juoti, ką tik noriu, o jis mane parems, gausiu stipendiją, maitinsiuos pas jį. Buvau sujaudintas iki sielos gelmių.

Kaune kun. V. Mironas gyveno labai kukliai. Butas "Pažangos" rūmuose buvo didokas, bet apstatytas labai kukliai, paprastais būtiniais baldais. Jo šeimyną sudarė namų šeimininkė, ūkio reikalų tvarkytoja ir vairuotojas A. Olišauskas, kuris buvo ir Iglulos bažnyčios vargonininkas, taip pat jo giminaitės, rodos, brolio dukterys Ona ir Stefa Mironaitės. Onutė studijavo mediciną, o Stefa dar mokėsi gimnazijoje. Aš kad ir ateidamas tik papietauti, buvau šeštas jo šeimos narys.

Kun. V. Mironas būdavo labai užimtas, nepalaujamai skambėdavo telefonas, čerškėdavo durų skambučiai. Ir kas tik čia neatsilankydavo: jaunimo organizacijų, spaudos atstovai, dailininkai, rašytojai, muzikai. Dažni svečiai būdavo Kipras Petrauskas, Stasys Šimkus, dail. V. Didžiokas ir kiti. Pasitarti ateidavo įvairių ministerijų atstovai, kultūros darbuotojai. Nors aš buvau paprastas studentas, manęs prie pietų stalo neatskirdavo, visi pietaudavome drauge, tai mane dar labiau varžydavo.

Vieną kartą net gavau iš kun. V. Mirono bartį, kad per daug esu sukaustytas, be reikalo varžausi ir labai mažai valgau... Sakydavo: "Ar manai, kad mažai valgymas man sutaupys". Iš savo "varžtų" išsivadavau 1936 m. rudenį, kada, būdamas antro kurso studentas, pradėjau dirbti naujai įsteigtame Vytauto Didžiojo kultūros muziejuje. Nuo to laiko gyvenau savarankiškai, kun. V. Mirono nevarginau jokiais reikalais, tačiau ryšiai nenutrūko. Kada kun. V. Mironas lankėsi Romoje ir apskritai Italijoje, atvežė lauktuvių Popiežiaus pašventintą perlamentinį rožančių. Grįžęs iš Lenkijos, kur vedė derybas su lenkų vyriausybe dėl santykių normalizavimo, dalijos savo išpuodžiais, papasakojo apie lenkų liublinskių nuotaikas nusiteikimą Lietuvos atžvilgiu.

1938 m. baigęs Universitetą ir gavęs valstybinę stipendiją tolesnėms archeologijos studijoms, išvykau į Karaliaučiaus universitetą. 1939-1940 m. įvykiai mane užklupo Karaliaučiuje. Apie pirmąją bolševikų okupaciją 1940 m. man pranešė antropologijos profesorius Pertas, jis pareiškė užuojautą dėl susidariusios padėties, padarino, kad tai esąs laikinas reikalas. Tačiau ir studijuodamas Karaliaučiuje ryšių su kun. V. Mironu nenutraukiau. Tuo metu jis buvo Lietuvos Ministrų Tarybos pir-

mininkas. Mūsų konsulo Karaliaučiuje pavedimu buvau pasiųstas pas kun. V. Mironą kaip oficialus konsulato kurjeris pranešti, kad vokiečiai ruošiasi paimti Klaipėdą. Konsulas apie tai buvo painformuotas aukšto rango Karaliaučiaus nacių veikėjo, kurio pavardės ir šiandien nenorėčiau minėti... Apie Klaipėdos paėmimą Lietuvos vyriausybė buvo informuota iš anksto, vadinamąja "Verboline nota". Tai buvo mano oficialus susitikimas su kun. V. Mironu Ministrų kabinete, Donelaičio gatvėje. Grįžęs po studijų Karaliaučiuje, aplankiau kun. V. Mironą, kai jis išlaisvintas iš kalėjimo kurį laiką gyveno pas Kiprą Petrauską, o vėliau Vilniuje, Gerosios Vilties bažnyčios klebonijoje.

Šiandien galima tik stebėtis, kad šis Vasario 16-osios signataras, tiek daug padaręs mūsų tautai, yra primirštas. Gyvendamas Kaune jis nebuvo lepinamas ir Bažnyčios hierarchijos. Jam nebuvo suteiktas joks aukštesnis bažnytinis titulas, visą savo gyvenimą jis liko eiliniu kunigu – vyriausiuoju Lietuvos kariuomenės kapelionu. To priežastis buvo jo tautinė – politinė veikla.

Bažnytinė vyriausybė jo visuomenei ir politinei veiklai nepritarė, nors tyliai ir toleravo. Tačiau kokių nors konfliktų su bažnytine vyriausybe kun. Vladas neturė-

jo. Kreivai į jį žiūrėjo ir dalis mūsų inteligentijos, atseit kam kunigui kištis į politiką, tuo labiau būti žymiu tautininkų veikėju. Vienas iš inteligentų atstovų, tautininkas, man pasakojo, kaip jis buvo nustebintas kun. V. Mirono plačiu politiniu akiračiu, samprotavimais ir argumentacija.

Kada 1940 m. bolševikams okupavus Lietuvą kun. V. Mironas buvo suimtas, daugelis stebėjosi, kodėl jis nepasitraukė į Vakarus. Nesuprantamas jo elgesys buvo ir man. Vėliau sužinojau, kad jis nesijautė niekuo nusi kaltės, priešingai, būdamas vyriausybės galva palaikė labai gerus ryšius su SSRS pasiuntinybe Kaune, kuri jį įtikinėjo, kad jam negresia joks pavojus. Jis tiesiog netikėjo, kad bolševikai jį suims. Dar labiau buvo nesuprantama, kodėl jis nepasitraukė į Vakarus ir 1945 m., artėjant antrajai bolševikų okupacijai. Jis liko ištikimas savo dvasininko luomui. Tėvynės neišdavė. Nesuprantamas buvo jo pakartotinis suėmimas, trėmimas į Rusiją, kalinimas Vladimiro kalėjime. Būtina šių kilnų žmogų prisiminti ir įamžinti jo prisiminimą. Reikia pritarti p. D. Varnaitės siūlymams surinkti amžininkų prisiminimus, įamžinti jo prisiminimą Dauguose ir jo ūkyje Bukaučiškėse. Tuo turėtų pasirūpinti Daugų administratoriai ir parapijiečiai.

Dienovidis Nr. 25

PREL. K. VASILIAUSKAS VIEŠĖJO CHICAGOJE

Nors Vilniaus arkikatedros klebonas ir Vilniaus kunigų seminarijos rektorius prel. Kazimieras Vasiliauskas Chicagoje viešėjo ne taip jau ilgai (rugsėjo 6-17 dienomis), tačiau per tą laiką jis stebėtinai daug padarė ir spėjo daug kur dalyvauti.

Pagrindinis jo kelionės tikslas buvo Šiluvos atlydai Švenčiausios Mergelės Marijos gimimo parapijoje Marquette Parke. Jis čia ir praleido daugiausia laiko, apsištodamas šios parapijos klebonijoje, kur juo nuoširdžiai rūpinosi pats parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas ir kiti parapijos kunigai.

Šių atlydų pagrindinė diena buvo rugsėjo 10-ji, kuomet prel. K. Vasiliauskas atnašavo šv. Mišias, pasakė prasmingą pamokslą, kurio metu atpasakojo Šventojo Tėvo Šiluvoje pasakytą pamokslo (1993 m. rugsėjo 7 d.) žodžius. Tame pamoksle Šiluvoje popiežius labai akcentavo ramybę, kalbėdamas: "Kristaus ramybė! Visi lengvai galime suprasti, kaip karštai tikrosios ramybės išsiilgusi tauta, kuri šitiek kentė žeminančią prievartą, tau-

tinio savitumo naikinimą ir dusinančią nežmonišką ideologiją. Po tariamos gniuždančio režimo taikos pagaliau atėjo ramybė, žadanti laisvą ir tvarkingą sugyvenimą, gerbianti visus žmones ir jų teises". Popiežius tada pažymėjo, kad tikrosios ramybės dar stokoja naujoji Lietuva. Prel. K. Vasiliauskas dar pridėjo, kad ramybės, tikrosios ramybės, sugyvenimo, stokojama ne tik Lietuvoje, bet ir visur. Todėl pamokslininkas ir kvietė visus tikinčiuosius siekti tos tikrosios ramybės, atsiremiant į Dievo žodį ir Mariją.

Pamaldų metu gražiai giedojo parapijos choras ir svečias iš Vilniaus, sol. Danielius Sadauskas.

Išpuodinga buvo tos dienos popietėje vykusio Šiluvos atlydų procesija, į kurią susirinko apie 700 žmonių – parapijos draugijų nariai, pavieniai parapijiečiai – visi tie, kurie norėjo pagarbinti Mariją. Čia Marquette Parko gatvėmis, esant gražiam orui, žygiavo ši didelė eiseną. Jos gale buvo vežama Marijos statula, o už josėjo grupė kunigų. Visiems suejus į baž-

Vilniaus arkikatedros klebonas prel. K. Vasiliauskas (kairėje) Šiluvos atlydų metu šv. Mergelės Marijos gimimo parapijos bažnyčioje su parapijos klebonu kun. Jonu Kuzinsku. Ed. Šulaičio nuotr.

nyčią buvo atnešta Marijos statula ir pamokslą vėl pasakė atlydų apeigas vedęs prel. K. Vasiliauskas. Jis stebėjosi žmonių gausa šioje procesijoje. Kadangi dalis tikinčiųjų nesuprato lietuviškai, tai klebonas kun. J. Kuzinskas prelato žodžius paaiškino

angliškai.

Čia reikia pažymėti, kad prel. K. Vasiliauskas dalyvavo daugelyje kitų subuvimų, ypatingai ten, kur dainavo ar giedojo sol. D. Sadauskas. Kaip jis pats sakė, jie draugauja Vilniuje, tai ir Chicagoje norėjo pratęsti tą drau-

gystę. Prel. K. Vasiliauskas kalbėjo "Seklyčioje" rugsėjo 13 d., o kitos dienos vakare – Pasaulio lietuvių centre Le-monte.

Su Chicagos lietuviais gerbiamas svečias iš Vilniaus atsisveikino rugsėjo 17 d. Ciceroje vykusiame renginyje. Jis šv. Antano parapijos bažnyčioje atlaikė šv. Mišias ir pasakė pamokslą. Po pamaldų parapijos salėje įvykusiame susitikime su Cicero lietuvių telkinio gyventojais jis papasakojo apie praleistas dienas Sibire ir kvietė tautiečius nepalūžti, kaip nepalūžo į tolimą Sibirą nublokšti tautiečiai. Prieš išvykdamas į areadromą kelionei Vilniun, jis pakvietė susirinkusius aplankyti jį Vilniaus arkikatedroje.

Reikia pažymėti, kad visur, kur tik prel. K. Vasiliauskas kalbėjo, jis stengėsi ryškinti ramybės, sugyvenimo, tikėjimą Dievui mintį. Jis kvietė visur ir visada ieškoti to, kas visus jungia, o pamiršti tai – kas skiria. Tos jo mintys, reikia manyti, ilgai skambės Chicagos ir apylinkių tautiečių ausyse ir išliks visam laikui jų širdyse.

Ed. Šulaitis

KULTŪROS TARYBA AKTYVINA VIEKLĄ

Jurgis Janušaitis

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos sudėtyje veikia keletas tarybų specialioms reikalmis. Viena iš jų – tai labai svarbi Kultūros taryba, kuri, keičiantis Tarybos pirmininkams ar pirmininkams, veikia jau dvidešimt penkeri ar daugiau metų. Kultūros tarybos svarbiausieji uždaviniai yra rūpintis užsienio lietuvių tarpe, Amerikoje, kultūrinių vertybių ugdymu, jų išlaikymu, sudarymu sąlygų reikšties įvairiems meno vienetams, kultūrininkams, rašytojams, žurnalistams, rūpintis mūsų spaudos ir radio valandėlių išlaikymu. Žodžiu, Kultūros tarybos veikla plati, tik reikia sutelkti visas jėgas, kad kultūrinė veikla nemirtų, o priešingai klestėtų, kad išsilaikytų išeivijoje dar daug metų. Mūsų tautos kultūrinių vertybių išlaikymas, jų ugdymas yra nepaprastos svarbos tautinio gyvastingumo išlaikymui.

Todėl kai pasigirsta sti-

presnis balsas iš Kultūros tarybos apie stiprinimą šios srities veiklos, džiaugiamės, sveikiname ir remiame.

Pastaraisiais porą metų Kultūros tarybos veikla buvo kiek pritylusi, nors tarybos rūpestis ją atgaivinti, stiprinti niekada nebuvo pamirštas.

Paskutinią Kultūros taryba buvo sudaryta praėjusiais metais, išrinkus XIV-tąją JAV LB tarybą ir Krašto valdybą.

Kultūros tarybos pirmininke buvo pakviesta darbšti, rūpestinga Alė Kėželienė. Nežiūrint jos menkėjančios sveikatos, ji energingai su tarybos nariais imasi kiek primirštų, bet kultūriniam gyvenimui labai svarbių darbų.

Gera prisimename keiliolika metų Kultūros tarybos ruoštas Premijų šventės, kurių metu būdavo įteikiamos bene penkios premijos – žurnalistikos, muzikos, dailės, teatro, radio. Šventės buvo ruošiamos didesniuose lietuvių telkiniuose. Jų metu įtei-

kiamos laureatams premijos – tūkstantinės, kuriom lėšas skirdavo Lietuvių fondas, tuo nuoširdžiai remdamas mūsų kultūrinę veiklą. Šias Lietuvių fondo lėšas LB Kultūros taryba labai vertina, ir LF visuomet liks dėkinga, nes tik tos lėšos įgalino tokias šventes ruošti ir pagerbti mūsų kultūrininkus, kurie savo gyvenimus pašventė mūsų tautos gerovei.

Taigi su dideliu dėmesiu ir džiaugsmu tenka pasveikinti dabartinę JAV LB Kultūros tarybą ir jos pirmininkę Alė Kėželienę už veiklos stiprinimą, už ruošimą "Premijų šventės", kuri įvyks š.m. lapkričio mėn. 5 d. 3 val. po pietų, Chicagoje, Jau-nimo centre. Šventei taryba sparčiai ruošiasi. Žinoma, "Premijų šventėje" turi būti ir laureatai, premijuotieji kultūrininkai. Tam tikslui Kultūros tarybos pirmininkė Alė Kėželienė parinko asmenis ir paprašė jų, kad sudarytų vertinimo komisijas, kurios surinks žinias, įvertins kandidatų nuopelnus mūsų kultūrinėje veikloje ir paskirs premijas, o jos laimėtojams, kaip minėjau, bus iškilmin-

gai įteiktos "Premijų šventėje", lapkričio 5 d. Žurnalistikos premijai skirti jau veikia sudarytoji komisija – pirmininkas Bronius Juodelis, nariai Antanas Juodvalkis ir Juozas Žygas. Tai autoretinga komisija, visi nariai yra ilgamečiai Lietuvių žurnalistų sąjungos nariai, o Antanas Juodvalkis ir Juozas Žygas žurnalistikos laureatai. Jiems galima siūlyti ir žurnalistikos premijai kandidatus, o aktyvių, daug metų spaudoje besireiškiančių, premijos vertų žurnalistų dar turime.

Dailės premijai skirti komisijai vadovauja mūsų žymusis foto menininkas, Algimantas Kezys.

Muzikos premijai skirti komisijai vadovauja Petras Aglinskas.

Pastarieji sudarys komisijas, ir jos įvertins paskutiniųjų dviejų metų kandidatų nuopelnus ir iki spalio mėn.

15 d. paskirs premijas.

Anksčiau būdavo premijos skiriamos teatrui ir radio laidoms.

Šiais metais, atrodo, tų premijų nebebus, o gal ir kandidatų nebėra.

Taigi artėja viena kultūrinė šventė. Visuomenė visuomet parodydavo joms išskirtiną dėmesį, gausiai dalyvaudavo ir tuo įvertindavo mūsų darbščiujų kultūrininkų pastangas. To tikimasi ir šiais metais.

Reikia manyti, kad Kultūros taryba visus pradžiu-gins ir su nauja, įdomia programa. Kultūros Tarybai linkėtina, kad savo veiklą gyvintų, kad organizuotų ir kituose telkiniuose, ypač mažesniuose, gražius renginius, duodančius progos savo "kiemo" kultūrininkams, menininkams stipriau pasireikšti, o ypač ir jaunimui.

M. K. Čiurlionį prisiminus

(Atkelta iš 1 psl.)

įsijautimas į būsimą darbą. Jis netapė peizažo, bet tapė tai, ką jautė, jis tapė tai, ką mąstė, jis tapė ir rėmėsi peizažu – tai tik keletas eilučių iš Valerijos Čiurlionytės – Karužienės pasakojimo. O jo būta ilgo ir įdomaus.

Tokia buvo pirmoji dalis. Po trumpo pertraukėlės buvo pristatyti vakaro svečiai. Tai Jonas Karuža su šeima ir Lietuvos valstybinės filharmonijos solistas Danielius Sadauskas su dukra.

Na, o aš kviečiau Jus į pasaką, manydama, kad kiekvienas iš mūsų turime M.K. Čiurlionio reprodukcijų aplanką. Prisėskime kartu, pavartykime ir pamastykime.

Kas tai? Ar ne pavasaris mums skambina atbundančios gamtos sonatą? Ar ne vėjo suorai mus pasitinka? Taip, tai pavasaris įsisiautėjo medžių viršūnėse, tai jis prakalbino ir upelius ir debesis. Tai jis, pavasaris, nudažė viską savo kelyje žalia, ramia spalva. Tai jis, pavasaris, keliauja per žemę, nešdamas šventę.

O čia? Tai dvi kalno viršūnės. Vienoje – kūdikis,

tiesiantis rankutes į tolį. Ar susimąstė kada, ko kūdikis siekia, ką nori pagauti? Juk tai tik pienės pūkas. Bet tai grožis. Ir dar – abu jie panašūs: trapūs, gležni, gražūs ir lengvučiai. Atrodo pūstels vėjas ir nuneš į prarają. O nelaimė jau laukia. Laukia juodasis mirties paukštis. Laukia aukos.

Antroji kalno viršūnė. Joje stovi žmogus, tvirtai atsirėmęs į žemę. Rankose – lankas ir strėlė. Strėlė nutaikyta į dangų, į juodą negandos paukštį. Tai tas pats mirties pranašas. Kūdikį jis klas-tingai gundo ir vilioja pienės rutuliuku, suaugusiam grąšina juodais galingais sparnais ir priverčia gintis strėle. Nuo pienės iki strėlės...

Šio paukščio vardas – Blogis. Kai Žmogui pavyksta nugalėti šį paukštį, laimi grožis, laimi gėris, laimi tiesa. Laimi pats Žmogus.

Peržvelkime visas reprodukcijas, pamastykime. Ir jei Jums kuri nors reprodukcija sukels naujų minčių, naujų jausmų, vadinasi M. K. Čiurlionio kūrinys gimė iš naujo.

Asta Kristopienė

RYGOS DOM KATEDROS BERNIUKŲ CHORAS

Rygos Dom katedros berniukų choras yra geriausias berniukų choras Latvijoje. Per visą 45 metų choro istoriją jis glaudžiai bendravo su garsiąja Latvijoje Emils Darzins muzikos mokykla. Daugelis šių mokyklą baigusiujų dabar vadovauja ir dirba įvairiose muzikinio gyvenimo srityse. 1990 m., atgavus nepriklausomybę, vėl susidomėta religine muzika. Dom katedros berniukų choras buvo pirmasis pasižymėjęs šioje srityje. Kaip oficialus viduramžiais statytos Rygos katedros choras labai greitai atnaujino liturginį giedojimą liuteronų pamaldų metu, o taip pat puikiai įvaldė Bach'o, Britten'o ir Mahler'io chorinius kūrinius.

1994 m. vasarą buvo

įkurta savistovi Rygos Dom katedros choro mokykla. Šios mokyklos pagrindinis tikslas supažindinti Latvijos jaunimą su aukštos klasės muzika ir skatinti krikščioniškąjį auklėjimą. Šiandien virš 100 moksleivių iš visos Latvijos lanko šią naują mokyklą. Berniukai joje mokina-si nuo 1 iki 12 klasės, mergaitės priimamos baigusios pradžios mokyklą. Choro nariai lanko Dom katedros mokyklą, kur jie mokosi bendrojo lavinimosi dalykų, įgija teorinių ir praktinių vaidybos žinių, dalyvauja kuriant Dom katedros metraštį.

Gastrolines keliones į užsienį choras galėjo pradėti tik 1988 metais, atšilus politinam klimatui. Nuo to laiko prasidėjo glaudus bendradar-

biavimas su prestižinėmis muzikos organizacijomis - Bacho akademija Stuttgarte, išvykos su koncertais į Olandiją, Prancūziją, Vokietiją, Liuksemburgą, Belgiją, Ispaniją, Švediją, Šveicariją, Daniją, Norvegiją, Kanadą ir JAV. Šiais metais, po koncertinės kelionės JAV, choras išvyksta į Japoniją.

Choro repertuare garsiausi muzikos kūriniai: J.S.Bach "Christmas Oratorio", A.Honegger'io "Oratorio Joan of Arc", A.Bruckner'io "Mass in E", G.Mahler'io "Eighth Symphony", B.Britten'o "War Requiem", K.Shimanovskio "Stabat Mater" ir I.Starvinskio "Symphony of Psalms".

Rygos Dom katedros berniukų choro koncertas Clevelende įvyks spalio 24 d.

Latvių Kultūros s-gos inf.

Rygos Dom katedros berniukų choras.

Nuotrauka iš Latvių kultūros sąjungos Tilts inf.

DVIRAČIU Į LIETUVĄ

Edmundas Čapas
(Tėsinys. Pradžią Nr.21)

Nekantriai laukiau pasimatymo su Vilniumi. Užtrukau tik valandą važiuodamas iš Trakų, nes kelias bėgo labai žemom kalvom (į Neries slėnį). Arba man kelio neskaidėjo, arba aš jau buvau pripratęs prie skausmo – aš negalėčiau atsiminti.

Miesto dalyje, pro kurią įvažiuavau, buvo daug fabrių ir sandėlių, buvo ir didelis "Coca Cola" ženklas. Kai važiuavau iš vieno gatvių žiedo į kitą, miestas atsivėrė prieš mane savo didumu ir pasirodė labai europietiškas. Stovėjo keli modernūs nepatrauklūs gyvenamieji pastatai; tuo laiku aš privažiavau "Gintaro" viešbutį netoli geležinkelio stoties, pamačiau

Jų senas, labai erdvus butas yra V. Mykoliaičio Putino gatvėje, esančioje ant kalvos, vadinamos Tauro kalnu, Vilniaus viduryje. Kitoje gatvės pusėje yra nedidelis parkas (kadaise čia buvo kapinės), su daugybe medžių ir takelių, ir didžiulis šiuolaikinis pastatas Santuokų rūmai. Kitame parko pakraštyje yra JAV ambasada, kurią lengvai galėjau matyti per mano miegamojo (Klimų bute) langą. (Po dviejų metų aplink JAV ambasadą buvo pastatyta aukšta, didelė siena su jautria apsaugos įranga, kainavusia kelis milijonus dolerių; tada man pasidarė įdomu, ko amerikiečių pareigūnai bijo? Kokį išpuolį ir kokios rūšies

Visi Klimai. Iš k.: Audrius (Alfredo brolis), Dovilė, Goda, Galina ir Alfredas. Autoriaus nuotr.

Važiuojant iš Žvėryno į miesto centrą iš tolo matėsi didžiulė "Coca Cola" reklama.

Autoriaus nuotr.

daug judrių gatvių, pilnų nuostabių, senų pastatų. Jau po mano pirmojo pusvalandžio Vilniuje, jis man priminė Pragę, mano matytą gražiausią didelį Europos miestą. Ir kuo geriau ir daugiau susipažinau su Vilniumi, tuo vis labiau ir labiau jis man buvo panašus į Pragę, ypač Vilniaus senamiestis.

Pirmąją naktį Vilniuje pernaktvojau "Gintaro" viešbutyje. Kitą rytą Alfredas sutiko mane viešbučio hole 10 val., tiksliai tuo laiku, kaip ir buvome susitarę.

Pažintis su Vilniumi iš vidaus

Alfredas Klimas, kurio mama su mano mama yra pusseserės, norėjo nuvežti mane į savo namus jo "Mustangu", – iš tikrųjų, jo "Lada-1" – senu rusišku automobiliu, turinčiu gerą reputaciją. Aš nutariau, kad būtų per daug vargo įdėti mano dviratį ir perkrauti mano kelioninius krepšius į jo nedidelę mašiną, ir paprasčiau norodų, kaip pasiekti jo namus. Mes išvažiuojame tuo pačiu laiku ir atvykom prie jo namų beveik kartu – tik minutės skirtumu.

Klimų šeima gyvena nuostabioje Vilniaus dalyje.

ryšius atspindi ši užtvėta siena bendraujant su lietuviais? Be to, ar neturi amerikiečiai svarbesnių dalykų, kuriems būtų išleisti jų mokesčių pinigai?). Nuo JAV ambasadų iki Vilniaus senamiestio nueiti galima per 5 minutes.

Viename parko gale, kitoje gatvės pusėje, žiūrint nuo Santuokų rūmų, stovi didžiulė, penkių bokštų – kupolų cerkvė, gražiausia iš visų mano matytų Lietuvoje. Kitame parko gale, ant kalno krašto, kur plačiai tęsiasi pievos šlaitas, stačiai einąs žemyn ir ribojamas dvejų plačių laiptų, dunkso didelis baltas pastatas – Profsąjungų rūmai. Prieš juos yra daug vėliavų stiebų, ir pastatas man atrodė lyg muziejus arba vyriausybės pastatas. Nuo kalno pakraščio galėjau matyti didelę Vilniaus centro dalį ir horizontą – į šiaurę ir į vakarus naujus rajonus monotoniškų daugiaaukščių gyvenamųjų namų. Klimų namo kitoje pusėje, tik už kelių gatvelių, yra Vokietijos ambasada ir Čiurlionio gatvė, kuri veda į "Draugystės" viešbutį, Vilniaus universiteto fakultetus ir studentų bendrabučius bei Vingio parką. Kai

buto kampuose, ir tai suteikia privatumo. Visi kambariai aukštom lubom – apie trijų metrų aukščio – ir dideliais, aukštais langais, kurie lengvai atidaromi. Visur buvo lentynos su daugybe įvairiausių knygų, taip pat ir keli "slapti" barai alkoholinių gėrimų. Visos grindys iš didelių, sunkių, medinių lentų, atrodo, apsaugančių nuo triukšmo iš apatinio buto. (Šios grindys puikiai tinka šokiams, ir ne kartą Klimai, jų draugai ir aš turėjome progą tai išbandyti!) Visas buto sienas puošia paveikslai (daugelis originalių) ir fotografijos.

Galina ir Alfredas – "Galfredas" (kaip aš juos sutrum-

visais atžvilgiais mano lankymosi metu. (Tai dar labiau sustiprėjo, kai grįžau vėliau ir praleidau su jais daug laiko 1993 ir 1994 metais).

Beveik viskas, ką mes valgėme per pietus visas dienas, kai pasilikdavau pas Klimus, buvo pačių užauginta ir pačių užkonservuota ar užrauginta. Turiu galvoje daržoves ir vaisius ir iš jų išvirtas sriubas, uogienes ir sultis. Net viščiukas ir žuvis būdavo laiku atvežama čionai iš jų sodybos kaime. Nors mes gėrėme alų, pagaminta alaus daryklose ir visada tik lietuvišką, šeima turėjo ir savos gamybos stiprą

Antakalnio kapinėse Vilniuje prie žuvusiųjų 1990 m. sausio 13 d. kapų.

Autoriaus nuotr.

susipažinau su Vilniumi geriau, negalėjau įsivaizduoti puikios gyvenamosios vietos!

Klimų buto viduje atradau patrauklų bohemiškos aplinkos ir giliai išsiskynusio, iš kartos į kartą perduodamo šeimos gyvenimo būdo derinį. Bute – šeši kambariai, iš kurių trys, įskaitant ir virtuvę, yra labai dideli. Trys miegamieji išdėstyti

pintai vadinu) – turi dvi dukteris – Dovilę ir Godą. Galinos motina ir brolis su šeima irgi gyvena bute, bet visas dienas, kai aš buvau ten, grįsties nesijautė. Kiekvienas, įskaitant ir Alfredo du brolius ir seserį su jų visų šeimomis, priėmė mane – tolimą giminaitį iš tolimo užjūrio krašto su nuoširdžia šiluma ir džiaugsmu. Jų entuziazmas ir draugiškumas išliko stiprus

aviečių gėrimą. Tokia maitinimo gamyba namuose atspindi daugumos šeimų gyvenimo būdą Lietuvoje; mane ypač nustebino, kad taip gyvenama dideliame mieste!

Dažniausiai ilgus vakarus leisdavome sėdėdami ant patogių senoviškų baldų, valgėdami česnako duoną ir užgerdami alumi ar gurkšnėdami likerį, ir visada gyvai ir turiningai šnekėdamiesi.

(Bus daugiau)

Vladas Vijeikis

GALAS "DRAUGUI"

Ne naujiena, kad iš Lietuvos kasdien išgirstame keistų žinių. Taip įpratome, kad mažai stebina. Štai, kad ir tokia žinia (Akiračiai Nr. 8): "Lietuvos aidą" redaktorius Šaltenis buvo sugalvojęs leisti "Lietuvos aidą", Amerikoje ir tuo būdu papiauti "Draugą". Buvo padaryti ir apskaičiavimai, kiek tas kainuos. Tik viena smulkmenėlė sustabdė tą žygį. Mat "Draugas" laikosi iš aukų, o Šaltenis neįpratęs į prašinėjimą. Reikalas buvo padėtas ant lentynos. Bet ar ilgam. Gudruolių pirštai senai ištiesti į išeivijos kišenes, o dabar panoro ir mūsų laikraščius perimti savo žinion arba juos sunaikinti.

Koks didelis skirtumas tarp dabarties ir praeities. Praeityje Lietuva rėmė išeiviją, o dabartinė nori pavergti. Dabartinė vyriausybė neduoda pilietybės, neduoda pasų, o dabar jau ir laikraščius nori atimti. Demagogiškai kviečia grįžti į Lietuvą, o

sugrįžus, negrąžina teisėtai priklausančio turto. Ir kaip grąžinsi, jeigu ji jau išsidalino buvusieji aršūs komunistai dabar aršiai besiskverbia į kapitalistus. Išeivijos spauda jiems nepatinka. Mat kartas nuo karto, kad ir labai švelniai pasako kritikos žodį. Tame pačiame "Akiračių" numeryje Vyt. Zalatorius pateikia kraupų vaizdą iš Lietuvos. Ir tai nėra savaitės ar dviejų išpūdžiai, bet kelių metų pergyvenimai.

Nors ir nebūtum "Draugo" draugas, tokios žinios sukelia kartelį. Tad ir "Akiračiai", kurie nebuvo niekad palankūs "Draugui", neparo dėdžiūgavimo. Šiandien "Draugas", rytoj kiti.

Šia proga prisimintinas poeto (lyg ir) Valančiausko raginimas, kaip sutikti išeivį – "tu prišok ir taikliu smūgiu sudaužyk jo pakaušį". Šaltenis pasirinko kitą metodą. Sunaikinti išeivį atimant iš jo spaudą.

MES IR JIE

Kai kuri mūsų visuomenės dalis labai verkšlenančiai užsimena apie naujuosius ateivius iš Lietuvos, kurie nenori jungtis prie buvusių dypukų, kurie senai prarado tą statusą ir tvirtai įsitvirtino lietuviškoje barikadoje. Ne labai malonu, kad buvo net įsteigta tų naujųjų ateivių organizacija "Versmė". Ir ko čia jaudintis. Tai labai simboliškas pavadinimas, nes visa versmė naujųjų kreipiasi į BALFą, Lietuvių Fondą, Susivienijimą, lietuvių reikalaujami pinigų. Viena konsulato tarnautoja kreipėsi į visas organizacijas reikalaujama \$20.000. Mat ji nori studijuoti. Ir kitokių fantastinių reikalavimų. Taigi ben-

dravimas eina labai gražiai. Tai ko gi čia verkti. Naujieji kartoja istoriją. Dypukai nesijungė į tuomet buvusias organizacijas, nes manė, kad jie gudresni. O naujieji mano, kad jie net už dypukus gudresni. Ir kai kuriais atvejais įrodo. Įsteigė "Versmę". O buvę dypukai galvoja įsteigti kalinių globos draugiją, kuri rūpintųsi kalėjimuose sėdinčiais naujaisiais. Gražus bendravimas. Didelis bendravimas vyksta tarp naujųjų ateivių ir jų dėdžių ir tetų. Tik gaila, kad tai ne kultūrinis, bet finansinis bendravimas. Kalbant apie finansinį bendravimą reikia prisiminti dailininkų parodas, dainininkus ir kitokius komersantus,

(Atkelta iš 2 psl.)

pats Henry Kissinger, pavadindamas Holbrook'ą "sumaniu mūsų derybininku". Holbrooke atėjo į diplomatinę tarnybą iš New Yorko investicijų banko Lehman Brothers štabo. Jis labai energingas, tvarkingas ir kietas. Buvusią Jugoslaviją ir jos problemas jis gerai pažino dar veikdamas biznio pasaulyje. Kalbėdamas apie NATO karo lėktuvų puolimus Bosnijos serbų teritorijoje, Holbrooke pasakė, jog: "Tą reikėjo daryti jau prieš dvejus metus".

Rugsėjo mėn. pradžioje Holbrook daug važinėjo Graikijon ir Makedonijon. Įtempimai tarp tų šalių prasidėjo prieš ketverius metus, kai Jugoslavijos provincija pasivadino "Makedonija", pasisavino garsiojo graikų karvedžio Aleksandro Makedonie-

kurie skverbiasi bendrauti. Net skautų Kaziuko mugė stengiamasi pajungti bendravimo dvasiai.

Atskirai reikia priminti barakūdų bendravimą ir ypatingą įsijungimą į lietuvišką veiklą. Šioje srityje pasiekta tikrai puikių rezultatų.

Naujieji ateiviai tvirtina, kad tarp buvusių dypukų ir tarybukų yra dideli skirtumai. Šventa tiesa. Buvę dypukai troško grįžti į Lietuvą, o tarybukai visokiais ir nelegaliais būdais stengiasi išbėgti iš Lietuvos. Tai tikrai didelis skirtumas.

VEIKIME BENDRAI!

"National Review" žurnalo 1995.9.11 laidoje radau straipsnelį apie numatomą Komunistų aukų memorialo statybą Washingtone, DC. Ryšium su tuo norėčiau pareikšti keletą minčių dėl lietuvių dalyvavimo šiame projekte.

Kad dar sykį nepavėluotumėm, ar ne laikas būtų lietuviams pasijudinti ir jungtis į šio muziejaus organizavimą. Žemė Washingtone jau gauta. Visa kita bus finansuojama privačiomis lėšomis. Lietuviai taigi turėtų prisidėti savo auka.

Užuot atskiroms organizacijoms kaisiojant po vieną kitą tūkstantuką, ar nebūtų geriau kad visos organizacijos (tokios kaip Lietuvių Fondas, Lietuvių Bendruomenė, Tautos Fondas, Balfas, Vyčiai, Šauliai, Tautininkai, moterų organizacijos ir t.t. bei pavieniai aukotojai) sujungtų visas aukas, ir padarytų vieną stambesnę auką Lietuvos ir lietuvių vardu, tuo užtikrindami vietą Lietuvos kankiniams, kol dar tos vietos nėra išporceliuotos ir neužimtos.

Lietuvoje statomi paminklai liks Lietuvoje, o šis paminklas bus Washingtone. Romualda Šidlauskienė

Iš visur apie viską

čio vartotą vėliavą, pradėjo kalbėti apie šiaurinės Graikijos, kur gyvena daug makedoniečių, "išvadavimą". Po Holbrook'o tarpininkavimų, Graikija pažadėjo atšaukti makedoniečiams taikomus prekybos suvaržymus, pažadėjo nebetrukdyti kaimynams įsijungti į Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo organizaciją ir leisti jiems naudotis savo Thessaloniki uostu. Iš savo pusės Makedonijos prezidentas Kiro Gligorov pažadėjo graikų premjerui Papan-dreou pakeisti Makedonijos vėliavą, pataisyti du savo konstitucijos straipsnius ir su laiku sugalvoti naują valstybės pavadinimą. Šiuo metu, Graikijai spaudžiant, Jungtinės Tautos vadina Makedoniją akronimu "FYROM" (Former Yugoslav Republic of Macedonia).

TRUMPAI

• Naujoje Zelandijoje rugsėjo 24 pradėjo veikti ugnikalnis, miegojęs jau 7 metus. Iš jo virsta lava ir akmenys.

• Filipinų Aukščiausias Teismas panaikino žemesnio teismo sprendimą ir paskelbė, kad buvusio Filipinų diktatoriaus Ferdinand Marcos našlė Imelda teisėtai laimėjo rinkimuose vietą parlamente.

• Pasaulio bankas paskyrė 11 bil. dol. sunkiai įsiskolinusioms valstybėms padėti išmokėti skolas.

• Šri Lankoje sudužo karinis transporto lėktuvas, žuvo 75 žmonės.

• Nepalo prokomunistinė vyriausybė buvo priversta pasitraukti, jos pareigas perėmė centro partijų koalicija.

• Po NATO lėktuvų bombardavimų Bosnijoje, Rusija, Ukraina, Gudija ir Kazachstanas paskelbė, kad jos negalės įgyvendinti Konvencinių Jėgų Europoje sutarties išpareigojimų. Rusų valdžia pasmerkė NATO lėktuvų puolimus, pavadindama juos "genocidu prieš serbus".

• Bavarijos mokyklose

prasidėjo nauji mokslo metai. Mokyklų klasėse kaba kryžiai, nežiūrint Konstitucinio teismo sprendimo, kad reikėtų juos pašalinti.

• Kalifornijos gubernatorių Pete Wilson paskelbė, kad jis uždaro, dėl lėšų stokos, savo rinkiminę būstinę Iowoj. Jis kandidatuoja į respublikonų kandidato prezidento vieton nominaciją.

• Gen. Colin Powell važinėja po 25 miestus, pasirašinėdamas savo autobiografinę knygą, kurios pirmoji laida jau išpirkta. Dar nežinia, ar jis kandidatuos į prezidentus.

• Alžire nužudyti dar keturi žurnalistai, jau 51 per dvejus metus. Laikraščių darbuotojai paskelbė protesto streiką.

• Irako parlamentas vienbalsiai "išrinko" kandidatą į prezidento vietą dabartinį šalies vadovą Saddam Hussein.

• Libija ištrėmė tūkstančius užsieniečių, daugiausia iš arabų šalių, nes jie įsijungė į vietinių fundamentalistų keliamus neramumus.

• Iš pareigų pasitraukus Oregono senatoriui Bob Packwood, į jo vietą kandidatūras paskelbė trys demokratai ir du respublikonai. Kandidatuoja ir viena moteris.

• Rugsėjo 17 d. Hong Konge gyventojai išrinko naują Valdancią Tarybą iš 20 asmenų, nors taryba turi 60 narių. Kiti bus skiriami rajonų vadovybių ar profesinių sąjungų.

• Angoloje jau veikia karinių minų ieškojimo ir naikimo organizacija, sudaryta iš britų specialistų. Nustatyta, kad pilietinio karo metu įkasintų minų gamintos: rusų, čekų, rumunų, vengrų ir kinų fabrikuose. Jau sunaikinta 2,674 minos. Angola skundžiasi, jog gyventojų tarpe yra 80,000 bekojų. Jų skaičius vis auga. Raudonojo Kryžiaus įsteigtas ramentų ir dirbtinių kojų fabrikas turi daug darbo.

LINAS VYŠNIONIS

Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus. Skubiems siuntiniams - AIR CARGO. Komercinės siuntos pagal susitarimą. MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES

available - worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

SPECIALAUS DĖMESIO VERTAS LEIDINYS

Vasarai baigiantis Chicagoje pasirodė naujas periodinio leidinio "Naujoji Viltis" numeris. Pavadinimas siejamas su tautinio ir valstybinio atgimimo laikotarpiu 1907 - 1915 m. (iki vokiečių okupacijos) Vilniuje leistu laikraščiu "Viltis", kurį redagavo A. Smetona, J. Vaižgantas, vienu trumpu laikotarpiu net ir Pr. Dovydaitis.

"Naujoji Viltis" išeina kasmet, vienas numeris metuose. Dabartinis numeris 26-tas turi net 184 pusl., taigi išaugęs į knygą...

Jame yra apie 20 rašinių: įvadas, straipsniai, nekrologai ir kiti reikalingi įtarpai. Šį numerį redagavo žinomas žurnalistas Antanas Juodval-

kis ir Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas. Jiedu turi plačias pažintis, gerus ryšius su mūsų pirmajais intelektualais ir jiems pasisekė bendradarbiais įtraukti net daugiau kaip 15 mūsų intelektualų, kurie savo brandžiais, išsamiais straipsniais labai praturtino šį leidinį. Tai vieni iš vadovaujančių mūsų politikų, visuomenininkų, veikėjų, profesorių. Jie rašo dalykiškai, nesiblaškydami po lankas, kultūringai, išmanančiai.

Redakcija praleido net ir tas užuominas, kurios tautinės grupės veikėjams nebuvo palankios, kaip pavyzdžiui, kad vienuose svarbiuose sei-

mo rinkimuose tautininkai nepravedė nei vieno atstovo.

Šiame leikinyje išspausdinti straipsniai apima daugelį įvairių sričių, patiekia gausiai faktų, net ir painformuoja apie kitų politinių sąjūdžių veiklą ir siekimus. Krikščionybės idealams reiškiamą pagarbą. Taigi – pagarbos nusipelnė kaip bendradarbiai, taip ir redaktoriai. Girdėti, kad tie patys redaktoriai dar redaguos ir 1966 metų "Naujosios Vilties" numerį.

Iševijoje užsidarė jau daug lietuvių laikraščių ir žurnalų. Taigi džiaugiamės tais, kurie dar viltingai gyvuoja.

Suminint "Naująją Viltį", negalima ignoruoti ir kitų sąjūdžių periodinių leidinių. Chicagoje eina sumaniai redaguojamas plačios apimties Pasaulio lietuvių bendruomenės žurnalas "Pasaulio lietuvis". Krikščionys demokratų savo žurnalą "Tėvynės Sargą" perkėlė į Lietuvą ir jis ten smarkiai patobulėjo, Lietuvių fronto bičiuliai Chicagoje leidžia periodinį žurnalą "Į laisvę", sumaniai redaguojamą, kairesnieji turi savo "Varpą".

Vis tai lietuviškos patriotinės dvasios oazė, ir mes visais jais džiaugiamės, ypač kad visi vengia užgaulių, kitus juodinančių diskusijų, rūpinasi Lietuvos gerove, mūsų tautos šviesesne ateitimi, išeivijos išlikimu ir sveikais ryšiais su tėvyne.

Prel. Juozas Prunskis

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Jakštas WT, Lakewood	10.00
Tamulis V., Cleveland	5.00
Zavodny R., Maple Hts.	5.00
Rašytinis E., Detroit	20.00
Hofmanas V., Oak Lawn	20.00
Pamataitis H., Hot Springs	10.00
Virkutis S., Edgewood	5.00
Martinkus D., Omaha	10.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. #103
(Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL

Sidome geriausius skrydžius į Pietų Ameriką,
Australiją, Vakarų Europą.
Kelionės laivais į Karibų salas.

ŽVAIGŽDUTĖ
MOTIEJONIENĖ
kelionių specialistė

RITA STAŠKUTĖ
kelionių specialistė

Skambinkite arba aplankykite mus ir
mes padėsime suplanuoti Jūsų kelionę.
Clevelande bilietus pristatome į namus.

KELIONĖS Į LIETUVĄ
* visuomet geriausiomis kainomis *

SKRYDŽIAI SU FINNAIR
SAS, Lufthansa, KLM, LOT Polish

Mes atstovaujame Lithuanian Air (LAL)

UNITED STATES POSTAL SERVICE

Statement of Ownership, Management, and Circulation
(Required by 39 U.S.C. 3685)

1. Publication Title DIRVA	2. Publication No. 157580	3. Filing Date SEP. 2, 1995
4. Issue Frequency Weekly	5. No. of Issues Published Annually 49	6. Annual Subscription Price 30.00

7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Street, City, County, State, and ZIP+4) (Not Printer)
19307 CHEROKEE AVE CLEVELAND OHIO 44119-0191

8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not Printer)
19307 Cherokee Ave. Cleveland Ohio 44119-0191

9. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do Not Leave Blank)
Publisher (Name and Complete Mailing Address) **THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS, RADIO ASSN. VILTIS, INC.**
19307 CHEROKEE AVE. CLEVELAND OHIO 44119-0191

Editor (Name and Complete Mailing Address) **ANICETAS BUNDONIS**
20230 MILLER AVE CLEVELAND, Ohio 44119-

Managing Editor (Name and Complete Mailing Address) **GEDRĖ KIRJAUSKAS**
17006 DORCHESTER DR CLEVELAND, Ohio 44119-

10. Owner (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereafter the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) (Do Not Leave Blank.)

Full Name	Complete Mailing Address
THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS, RADIO ASSN. VILTIS, INC.	ALGIS MATULIONIS
19307 CHEROKEE AVE.	3236 OAK ROAD
CLEVELAND, OHIO 44119-0191	CLEVELAND, Ohio 44118

11. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check here. ☐ None

Full Name	Complete Mailing Address
NONE	

12. For completion by nonprofit organizations authorized to mail at special rates. The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for federal income tax purposes: (Check one)
☒ Has Not Changed During Preceding 12 Months
☐ Has Changed During Preceding 12 Months (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement)

PS Form 3526, October 1994

13. Publication Title **THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASSN.**

14. Issue Date for Circulation Data Below **SEPT. 1995**

15. Extent and Nature of Circulation	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	Actual No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
a. Total No. Copies (Net Press Run)	2400	2400
b. Paid and/or Requested Circulation (1) Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors, and Counter Sales (Not Mailed)	79	79
(2) Paid or Requested Mail Subscriptions (Include Advertisers' Proof Copies/Exchange Copies)	1833	1833
c. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 15b(1) and 15b(2))	1912	1912
d. Free Distribution by Mail (Samples, Complimentary, and Other Free)	98	98
e. Free Distribution Outside the Mail (Carriers or Other Means)	61	61
f. Total Free Distribution (Sum of 15d and 15e)	159	159
g. Total Distribution (Sum of 15c and 15f)	2071	2071
h. Copies Not Distributed (1) Office Use, Leftovers, Spoiled	329	329
(2) Return from News Agents	NONE	NONE
i. Total (Sum of 15g, 15h(1), and 15h(2))	2400	2400
Percent Paid and/or Requested Circulation (15c / 15g x 100)	92	92

16. This Statement of Ownership will be printed in the **No. 37** issue of this publication. ☐ Check box if not required to publish.

17. Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner
Editor Bundonis **SEP. 27, 1995**

I certify that all information furnished on this form is true and complete. I understand that anyone who furnishes false or misleading information on this form or who omits material or information requested on the form may be subject to criminal sanctions (including fines and imprisonment) and/or civil sanctions (including multiple damages and civil penalties).

Instructions to Publishers

- Complete and file one copy of this form with your postmaster on or before October 1, annually. Keep a copy of the completed form for your records.
- Include in items 10 and 11, in cases where the stockholder or security holder is a trustee, the name of the person or corporation for whom the trustee is acting. Also include the names and addresses of individuals who are stockholders who own or hold 1 percent or more of the total amount of bonds, mortgages, or other securities of the publishing corporation. In item 11, if none, check box. Use blank sheets if more space is required.
- Be sure to furnish all information called for in item 15, regarding circulation. Free circulation must be shown in items 15d, e, and f.
- If the publication had second-class authorization as a general or requester publication, this Statement of Ownership, Management, and Circulation must be published; it must be printed in any issue in October or the first printed issue after October; if the publication is not published during October.
- In item 16, indicate date of the issue in which this Statement of Ownership will be printed.
- Item 17 must be signed.

Failure to file or publish a statement of ownership may lead to suspension of second-class authorization.

CLEVELANDE ir apylinkėse

ANTKLODŽIŲ SEKMADIENIS

Spalio 7-8 d. savaitgalį šv. Vincento Pauliečio dr-ja Clevelando diecezijoje rengia metinę anklodžių sekmadienio rinkliavą. Šv. Jurgio parapijos Šalpos centras kviečia tą savaitgalį clevelandiečius atgabenti švarias, tinkamas vartoti anklodes, paklodes, rankšluosčius bei kūdikių lopšėlius. Kas neturi šių atliekamų daiktų, gali aukoti pinigais. Piniginėms aukoms prie parapijos biuletenių rasite specialius aukų vokelius. Jurginės Šalpos centras po šios rinkliavos gaus arti 200 anklodžių padalinti vargšams parapijos apylinkėje. Klebonas laukia dosnių aukų, kurios padės apylinkės vargšams šiltai praleisti ateinančią žiemą.

Ger.J.

• Spalio 7-8 d. – Rudens lapijos kelionė pietinėje Tuscarawas apskrities dalyje. Keliaujama automobiliu, traukiniu arba dviračiu. Tel. 1(800) 527-3387.

• Spalio 14-15 d. – Black Walnut Festival, graikiškų riešutų festivalis. Monroe County Fairgrounds, State Rt. 26 N. Woodsfield. Tel. 614-472-5499.

CLEVELANDO STUDENTAI!

Ar jūsų gyvenimas tuščias?

Ar jūsų dienos nuobodžios, vienodos?

Ar jūs troškate sužinoti atsakymus į sekančius klausimus:

Kas mes esame?... Kur mes einame?...Kiek žmonių tikrai gali sutilpti į vieną 75-tų metų "Volksvageną"?

Padiskutuoti šiais, bei kitais klausimais atvažiuokite į šių metų pirmąjį Clevelando studentų draugovės susirinkimą sekmadienį, spalio 22 d., Dievo Motinos Parapijos mažojoje salėje, 12 v.p.p.

Dėl informacijos, skambinkite:

Rimai Jiešmantaitė (216) 371-5298
ar Vidai Žiedonytė (216) 944-8979

Clevelando Jūrų skautų stovykloje j.s. P. Petraitis užriša kaklaraiščius davusiems įžodį.

D. Kižio nuotr.

PENSININKŲ DĖMESIUI!

Sekantis pensininkų suėjimas ir pietūs įvyksta spalio 5 dieną ketvirtadienį Lietuvių namų viršutinėje salėje.

PARENGIMAI

1995 M.

• SPALIO 7-8 LIETUVIŲ DIENOS rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• SPALIO 22 d. DIRVOS 80 metų jubiliejus.

• LAPKRIČIO 12 d. Skautininkių draugovės kultūrinė popietė – Aurelijos Balašaitienės knygų pristatymas

• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• LAPKRIČIO 18 d. Kariuomenės šventės minėjimas. Lietuvių Namuose.

• GRUODŽIO 16 d. šeštadienį, 9 v. ryto Dievo Motinos parapijos svetainėje. Metinės rekolekcijos – susikaupimo diena. Vedėjas kun. Julius Sasnauskas. Rengia Clevelando ateitininkai.

• GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas trečią val. po pietų Dievo Motinos parapijoje.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS Lietuvių namų salėje.

1995 m. Clevelando LIETUVIŲ DIENOS

Šeštadienį, spalio 7 d. 6:30 v. v.

Chicagos DAINAVOS Meno Ansamblio

(vadovas muz. Darius Polikaitis)

KONCERTAS

Dievo Motinos parapijos auditorijoje

Bilietai po \$15, \$10 ir \$7 gaunami sekmadieniais Dievo Motinos parapijos svetainėje, pas V. Silėną tel. 531-8207 arba pas S. Sukienę 851-6149 (po 5 v.v.).

Sekmadienį, spalio 8 d. 10:00 val. šv. Mišios

Dievo Motinos bažnyčioje.

Giedos Dainavos ansamblis.

11 val. Lietuvos jaunųjų Menininkų grupinė

PARODA "VILNIUS"

Grafika ir akvarelė. Kuratorius Algimantas Kezys. Įėjimas – auka.

Rengia LB Clevelando Apylinkės Valdyba

Atlanta Import-Export Inc.

2719 West 71 Street. Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

Dainius Zalensas
LITMA I.E.

639 East 185 th Street
Cleveland, Ohio 44119

Telefonas : (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Pristatymas

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto komplektų

*Kalėdos jau nebetoli, o Lietuva ne taip arti.
Ten jūsų giminės, draugai, gal artimieji, gal vaikai
Tai kad nebūtų per vėlu, pradžiuginkite juos laiku!*

Litma Import- Export administracija

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street. Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

Maskvos lietuvių gyvenimo naujienos

GĖLĖS PAPUOŠĖ DANGAUS KARALIENĖS IR VYTAUTO DIDŽIOJO PAVEIKSLUS

Rugsėjo 8-tąją Maskvos lietuviai atėjo į istorinius Lietuvos atstovybės rūmus Vorovskio gatvėje pažymėti tradicinę Tautos šventę. Ji – dviguba šventė lietuvių tautai! Švenčiausiosios Mergelės Marijos – Lietuvos globėjos gimtadienis ir Vytauto Didžiojo karūnavimo diena. Todėl pačios gražiausios rudens gėlių puokštės papuošė Dangiškosios Lietuvos globėjos ir Vytauto Didžiojo pa-

veikslus.

Su šios šventės istorija ir tradicijomis tautiečius supažindino Antanas Jonkus. Popiežius Martynas V siuntė Vytautui Didžiajam karaliaus karūną, o pačios karūnavimo iškilmės turėjo įvykti 1430 metų rugsėjo 8-tąją Vilniaus Katedroje neatsitiktinai: Didysis Lietuvos kunigaikštis buvo uolus Švenčiausiosios Mergelės Marijos garbintojas ir Jos garbei paskyrė šią, pa-

VYSKUPO PAULIAUS BALTAKIO VIEŠNAGĖ

Savo viešnagę pas Maskvos lietuvių J.E. vyskupas Paulius Baltakis pradėjo rugsėjo 16 d. šv. Liudviko bažnyčioje aukodamas šv. Mišias, į kurias gausiai susirinko Rusijos sostinėje gyvenantys tautiečiai.

Po šv. Mišių vyskupas priėjo prie kiekvieno pamaldų dalyvio ir paspaudė jam ranką, palinkėdamas sveikatos, ištvermės ir Dangiškosios palaimos gyvenimo kelyje.

O toliau J.E. vyskupo P.A. Baltakio susitikimas su tautiečiais vyko Lietuvos ambasados naujuosiuose ir

senuosiuose rūmuose. Ganytoją, atvykusį susitikti su tautiečiais tokiu sudėtingu istoriniu ir ekonominiu laikotarpiu, pasveikino ambasadorius Romualdas Kozyrovčius ir tautiečių kultūros bendrijos pirmininkė Nijolė Martyniuk, palinkėję Aukščiausiojo palaimos jo ganytojiškoje veikloje. Kartu su vyskupu dalyvaujantis susitikime su tautiečiais Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos atstovas Vilniuje Juozas Gaila pasidžiaugė Maskvos lietuvių kultūrine veikla, paprašė būnant Vilniuje, neužmiršti jo įstaigos aplan-

čių šviesiausią savo gyvenimo šventę Deja... Vytautas karūnos nesulaukė, lenkų didikai klastingai politiniais sumetimais ją sulaikė, o pats Didysis kunigaikštis, nuo pergyvenimų susikrimto, susirgo ir netrukus mirė... Tik Dangiškoji Karalienė Vytauto žemės sūnų ir dukrų neužmiršo: vėl Lietuvą prikėlė laisvam gyvenimui.

Pergyvenimais, išpūdziais, švenčiant šią tradicinę Tautos šventę, pasidalino Stasys Grigas, Klemas Jorudas, Tamara Lurytė ir kiti vakaro dalyviai.

Su pakilia nuotaika, pažymėję šią šviesią šventę, pasiryžę savo darbais ir žygiais šlovinti savo tėvynę Lietuvą, tautiečiai skirstėsi su daina į namus: "Broleliai, namo, namo!"...

J. Dainis

kyti.

Vyskupas P.A. Baltakis, padėkojęs tautiečiams už šiltą priėmimą, ypač jauniems lietuviukams – lietuvių mokyklos "Šaltinėlis" mokinukams, pasidalino susitikimų su kitų kraštų lietuviais išpūdziais, palinkėjo ištvermės, sėkmės ir Aukščiausiojo palaimos darbe ir lietuviškos kultūros baruose.

Didžiai gerbiamas "Pasaulio lietuvių vyskupe", kaip Jus vadina mūsų tautiečiai, telydi Jūsų ganytojišką veiklą Dieviškosios Apvaizdos globa! Iki naujo pasimatymo mūsų lietuviškose padangėse!

J. Dainis

Maskva 1996.IX.16

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. A. JONAS ČIUBERKIS

Buęs Dirvos redaktorius, teisininkas, žurnalistas, Stuthofio kalnys, ir ištikimas Lietuvių tautos sūnus.

Minint brangaus vyro, tėvo ir senelio vienerių metų mirties sukaktį, šv. Mišios bus atnašaujamos spalio 8 d. Dievo Motinos bažnyčioje, Clevelande, OH. Taip pat šv. Mišios bus aukojamos Vėžaičiuose ir Vilniuje, Lietuvoje, ir Putname, CT. Prašome draugus ir pažįstamus prisiminti **a.a. Joną** savo maldose.

Giliai liūdinti žmona Regina,
dukros Danutė ir Ilona su šeimomis,
ir sūnus Arūnas.

PADĖKA

Mūsų brangiam ir mylimam VLADUI BLOŽEI

iškeliavus į amžiną poilsio vietą, nuoširdžią padėką reiškiame visiems, kurie buvo su mumis mūsų skausmo valandoje. Ačiū visiems už pareikštą užuojautą spaudoje, raštu bei žodžiu ir aukojusiems šv. Mišioms.

Didelė padėka kun. Ropolui ir kun. Čyviui už atnašautas gedulingas šv. Mišias.

Taip pat nuoširdus ačiū mielai Aldonai Drukteinienei už jautrius atsisveikinimo žodžius kapinėse ir gerb. kun. Čyviui už suteiktą velioniui paskutinį patarnavimą.

Dar kartą dėkojame visiems nuoširdžiai užjautusiems mūsų šeimą liūdesio valandoje.

Likę giliame nuliūdime

žmona Lili, dukterys Dalia ir Asta
brolis Petras ir giminės Lietuvoje

DĖKOJAME!

Nuoširdžiai dėkojame Dirvos rėmėjams ir svečiams, atsilankiusiems į tradicinę Dirvos gegužinę 95.8.13 ir parėmusiems Dirvą:

100 dol. – Č.&I. Satkai;

50 dol. – Dr. V. Stankus, "Taupa";

25 dol. – G.&N. Juškėnai, R.&J. Ardžiai, B. Steponavičius, 20 dol. – V.&L. Apaniai, A. Mackus, Al. Giedraitis, A. Petrauskis, V.&A. Mauručiai, J. Mikonis, A. Čepulis;

15 dol. – D. Puškorienė, K. Ralys;

10 dol. – J. Balbatas, J. Račylienė, A. Bakūnienė, A. Raulinaitienė, A. Žukauskas, K. Vaičiūnienė, P. Roman, A. Kavaliūnas, Vl. Bacevičius, B. Paulionis, E. Rydelis, J. Rastenis, E. Bliumentalis, J. Budrienė, V. Januškis, K. Šukys, A. Pautienius, V. Gruzdis, A. Stempužienė, P. Razgaitis, A. Giedraitienė, V. Rociūnas, V. Miškinis, Kun. G. Kijauskas S.J., E. Brazauskas, A. Gincas, H. Kripavičius, Z. Obelenis, J. Biliūnas, Vl. Bačiulis, J. Kazlauskas, V. Balanda, M. Aukštuolis, J. Dunduras;

5 dol. – Z. Dučmanas, S. Mačienė, S. Juozapaitienė, Macijauskienė, J. Jankus, V. Plečkaitis.

Taip pat tariame nuoširdų ačiū: V. ir L. Apaniams, M. Aukštuoliui, S. Blinstrubienei, R. ir S. Baltušiams, šv. Jurgio parapijos klebonui J. Bacevičiui, Dievo Motinos parapijos klebonui G. Kijauskui S.J., G. Kijauskienei, D. Klimaitei, T. Juodvalkiui, A. Petrauskiui, P. ir A. Razgaičiams ir V. Taraškai **vienaip ar kitaip talkinusiems rengiant gegužinę ir padėjusiems jos metu.**

Dėkojame visiems, skirusiems dovanas loterijai.

Dirva ir Vilties D-jos valdyba

ALTO SUVAŽIAVIMO NAUJA DATA

Dėl patalpų susidėjus nepalankioms aplinkybėms, 55-tasis ALTO metinis suvažiavimas nukeliamas iš 1995 m. spalio 28 d. į 1995 m. **LAPKRIČIO 4 dieną.**

Suvažiavimas įvyks Balzeko L. K. muziejaus Gintaro salėje. 6500 S. Pulaski Rd., Chicagoje.

Amerikos Lietuvių Taryba

1995 M. Š. AMERIKOS PABALTIEČIŲ IR LIETUVIŲ PLAUKIMO PIRMENYBĖS

1995 m. Š. Amerikos Pabaltiečių plaukymo pirmenybės įvyks 1995 m. lapkričio 5 d., Trinity Recreation Centre, 155 Crawford St., Toronto, Ont. (tarp Bathurst ir Ossington gatvių, įvažiavimas iš Queen St.) Vykdo – Toronto Estų Plaukimo klubas. Varžybų pradžia – 9:00 am. Registracija – apšilimas, nuo 8:30 am. Varžybos bus vykdomos

šiose klasėse: Vyrų ir moterų (15 m. ir vyresnių). Senjorų virš 24 m., jaunių ir mergaičių – 13-14 m., 11-12 m., 9-10 m., 7-8 m., ir 6 m. ir jaunesnių. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių.

Programa apima visus stilius. Šuolių į vandenį nebus. Amžiaus klasifikacija nustatoma pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių, latvių ir estų plaukikams.

Dalyvių registracija iki š.m. lapkričio 1 d., pas PSF-is Plaukymo Komiteto vadovę: Mrs. Mai Kreem, 618 Davenport Rd., Toronto, Ont. M5R 1K9. Tel. & Fax: 416-924-6028.

Lietuviams registruotis

ar informacijas gauti galima ir pas Iloną Smalenskiene, 248 Keele St., Toronto, Ont. M6P 2K3. Tel. (416)-769-7040. I.S. koordinuoja lietuvių dalyvavimą ir yra ŠALFASS Plaukimo komiteto narė.

Informacijas taipogi galima gauti pas Algirdą Bielskų, tel. (216)-486-0889 ir pas Arvydą Barzduką, tel. (703)-560-1410 namų, (703) 241-2500 darbo, kurie irgi yra ŠALFASS Plaukimo komiteto nariai.

Smulki informacija yra pranešta visiems ŠALFASS klubams. Lietuviai plaukikai kviečiami šiose varžybose gausiai dalyvauti.

**ŠALFASS PLAUKIMO
KOMITETAS**